GODINA I, BROJ 7, CIJENA 150 HRD

PLAVI ZABAVNIK®

HRVATSKI TJEDNIK ZA MLADE

150 STL, 5DEM, 35ATS, 4,5CHF, 20FFR, 6NLG

PATULJAK NOSKO
WALTER I NORBERT NEUGEBAUER

DAN DARE
FRANK HAMPSON

BARUN TRENK
IVICA BEDNJANEC

BESMRTNICI
BUKOVIĆ & MACAN

DAN DARE

PILOT BUDUĆNOSTI

U EPIZODI:

TAJNA CRVENOG MJESECA

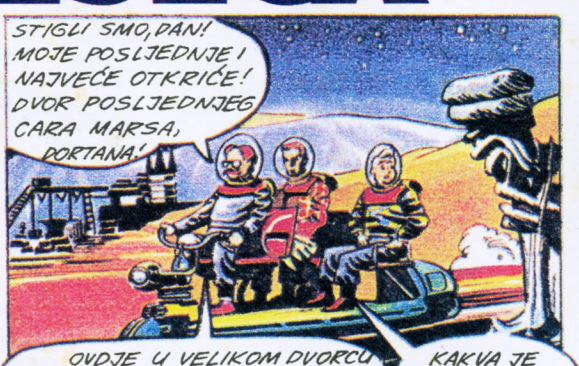

IZVAN SVEGA ZNANOG I NEZNANOG U VODI, TLU I ZRAKU... ČUVAJ SE! ČUVAJ SE UŽASA KOJI NAS JE UNIŠTIO... ČUVAJ SE CRVENOG MJESECA!!!
OH, JADNIČE! ČINI SE DA SU IMALI GROZAN KRAJ! KAKO SI SAZNAO?
ISKOPAO SAM NEKE DORTANOVE PLOČE ZA PISANJE. UPOZORENJE JE NA PRVOJ PLOČI!
IZVINITE, DOKTORE DARE, ŠTO JE BIO "CRVENI MJESEC?"
ZA SADA NE ZNAM, DIGBY!
REKAO SI DA ZNAŠ ŠTO JE UBILO MARS.
ZNAM! CRVENI MJESEC! A ŠTO JE CRVENI MJESEC-TO JE DRUGO PITANJE!
ALI SADA SE VRAĆAM ISKAPANJU! NA NOVIM PLOČAMA MORA BITI OBJAŠNJENJE!
PIH! VI MLADIĆI, DOLAZITE NA MARS SAMO RADI ZABAVE! A SADA, SIGURNO ĆEŠ SE UKRCATI U TO ČUDOVIŠTE!
UJAČE, NEMOJTE TAKO O BRODU KOJI VOLIMO! SRAMOTA! DAO NAM GA JE SONDAR OSOBNO!
ANASTASIA
AKO OSTAJEŠ DUŽE, MOGAO BI MI POMOĆI PRI ISKAPANJU!
NE OVAJ PUT, JER IMAM SAMO NEKOLIKO DANA ODMORA I ŽELIO BIH SE SKIJATI!
STARI JE POMALO ZAJEDLJIV!
ISPUNIO SI OBAVEZU PREMA STAROM UJAKU! USKORO ĆEŠ BITI NA SKIJAMA..!
ALI...
UKLJUČENA JE SATELITSKA VEZA SA ZEMLJOM!
ZNAO SAM! SIGURNO ĆU DOBITI NAREĐENJE DA PREKINEM ODMOR!
OPROSTI, DAN, ALI IMAM POSAO ZA TEBE!
OČITO NEKAKVA BESMISLICA, JER LJUDI IZ OPSERVATORIJE STAR TVRDE DA ĆE JEDAN VELIKI ASTEROID PASTI NA ZEMLJU.
ZEMALJSKA VLADA ŽELI DA TO HITNO ISPITAŠ, JER SE U SVIM MEDIJIMA STVORILA PANIKA. TAJ ASTEROID JE DOBIO I IME...
...ZOVU GA CRVENI MJESEC!

DINOSAURI UMIRU ŠUTEĆI

Divovski gušteri vladali su zemljom 150 milijuna godina. Još je tajna jesu li nestali u iznenadnoj katastrofi ili zbog nesposobnosti prilagodbe promjenama

PRIREDIO *HRVOJE PRČIĆ*

ILUSTRACIJA: ALEKSANDAR ŽILJAK

Dinosauri su najveća biča koja su ikad živjela na Zemlji, a misteriozno su izumrli početkom kenozoika. Ime im dolazi od grčkih riječi kdeinos što znači strašan, i ksauros što znači gmaz, gušter. Prvi fosili tih izumrlih gmazova iskopani su 1850. godine. Najsačuvaniji primjerci nađeni su u Sjevernoj Americi, a najveći u istočnoj Africi. U Mongoliji su pronađena njihova jaja duga oko 20 cm.

Prvi dinosauri pojavili su se u trijasu, a najviše se razvili u juri. Izumrli su u kredi, potkraj mezozika. Bile su to divovske životinje gušterolika tijela, dugačka i pokretljiva vrata i repa, obično malene glave. Bili su gole kože, a tek su neki imali koštane ploče. Dijelimo ih u dvije osnovne skupine:

Prvoj pripadaju brzi grabežljivci poput tyrannosaurusa i golemi biljožderi kao diplodocus ili brontosaurus, najveće dosad poznate životinje, duge i do 30 metara. U drugoj su izraziti biljožderi, a predstavnici su igundon, stegosaurus i triceratops. Iznenadni nestanak tih životinja još je tajna.

Rasprava o njihovu nestanku opet, po tko zna koji put, uzbuđuje znanstvenike. Američki paleobotaničari otkrili su nove fosile koji potvrđuju golemi udar meteorita prije 65 milijuna godina, koji je uzrokovao iznenadne, drastične promjene klime.

Dinosauri su vladali zemljom nevjerojatnih 150 milijuna godina, mnogo, mnogo dulje nego što homo sapiens, čovjek, uopće postoji. Zašto su nestali? Je li uzrok iznenadna katastrofa ili dugotrajnija nesposobnost da se prilagode promjenama i evoluciji? Je li njihov imperij nestao u velikom prasku ili je pao šaptom?

Po teoriji praska temperatura zemlje bila je oko 20 stupnjeva Celzija kad je došlo do udara meteorita. Vjerojatno mjesto udara je kod poluotoka Yucatana u Meksičkom zaljevu. Dr. Wolfe ocjenjuje da se to moglo dogoditi u srpnju. Preko noći je sjeverna hemisfera iz ljeta prešla u arktičku zimu, jer su gusti slojevi prašine sakrili sunce. Temperatura je pala na minus 10 stupnjeva Celzija. Dinosauri su se na sjevernoj hemisferi smrznuli.

Tijekom dva mjeseca oblak prašine stvorio je efekt staklenika na južnoj hemisferi i doveo do nestanka dinosaura i na tom dijelu zemlje. Velika toplina uzrokovala je goleme šumske požare. Životinje koje nisu stradale u vatri, umrle su od gladi zbog nestanka vegetacije. Njihove patnje do konačnog nestanka trajale su oko tri mjeseca.

Po teoriji sporog nestanka zenit su dinosauri dosegli prije 100 milijuna godina. No, tada je zemlja počela ulaziti u ledeno razdoblje. Jedan od temeljnih uzroka su vulkanske aktivnosti. Pola milijuna godina divljale su erupcije. Pola današnje Indije bilo je prekriveno lavom. Posljedice su po dinosaure bile kobne. Sezonske promjene klime utopile su se u smjenama topline i hladnoće. Magnetske promjene u središtu Zemlje uzrokovale su i promjene morskoga dna, a promjene razine mora dovele su do novih klimatskih promjena. Osim toga, sve više se smanjivalo područje na kojem je bilo dovoljno hrane i životnog prostora za dinosaure. Njihova agonija, u tom slučaju, trajala je deset milijuna godina.

BESMRTNICI

SCENARIJ DARKO MACAN CRTEŽ EDVIN BILKOVIĆ

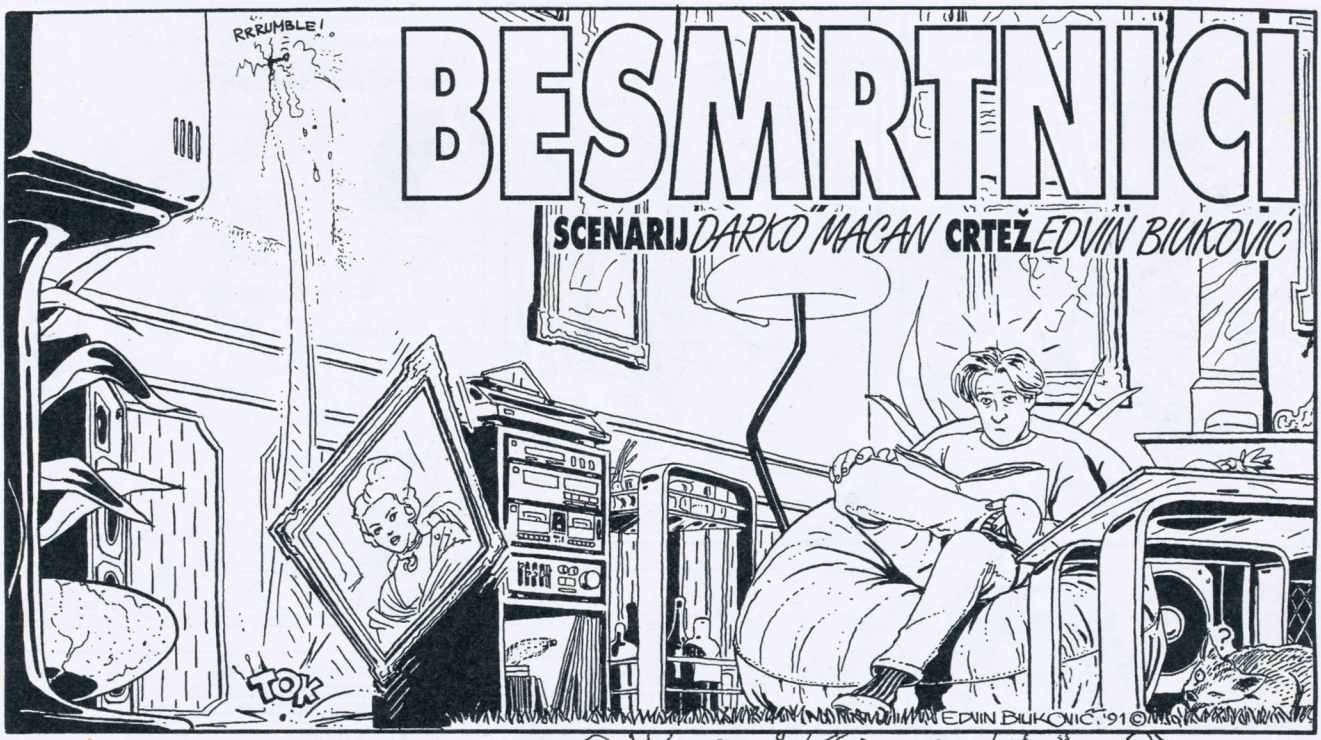

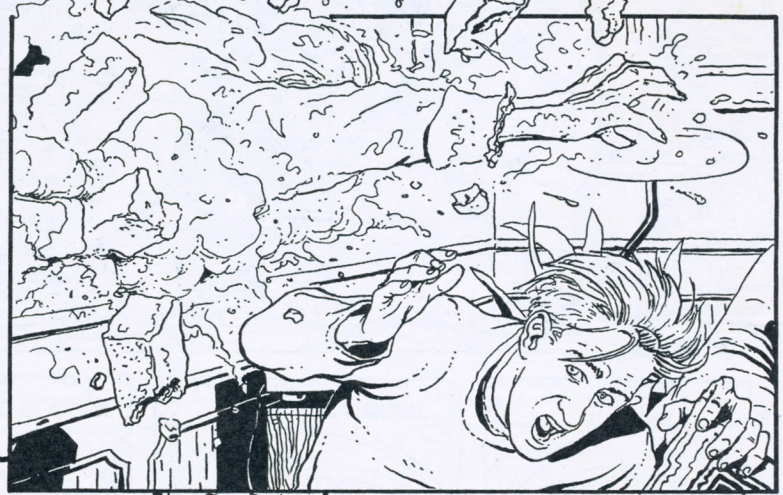

ONDA CRKNI!!
UGH! ČE... ČEKAJTE... MALO...
MOGU LI ZNATI ZAŠTO ME DAVITE ?
AHH!.. DOBRO! ČUJ PRIČU KOJU JA I PREDOBRO ZNAM!
SEBASTIANA I MENE VEZAO JE ISTI CILJ - STREMLJENJE VJEČNOM ŽIVOTU. ALI, AVAJ, NAŠ DUGOGODIŠNJI RAD NIJE BIO OKRUNJEN USPJEHOM...
...DOK NAS IZNENADNO NADAHNUĆE NIJE NAVELO NA PRAVI PUT!
EDVIN BILIKOVIĆ '91 ©
NAŠ ELIKSIR ŽIVOTA ISPROBALI SMO NA VOPENCINJETU, STVORENJU KOJEM JE "SUTRA" NEPOZNATI POJAM...
I...
...USPJELO JE!
NO TO JE DOVELO...
...DO NEKIH NESUGLASICA OKO UPOTREBE ELIKSIRA.

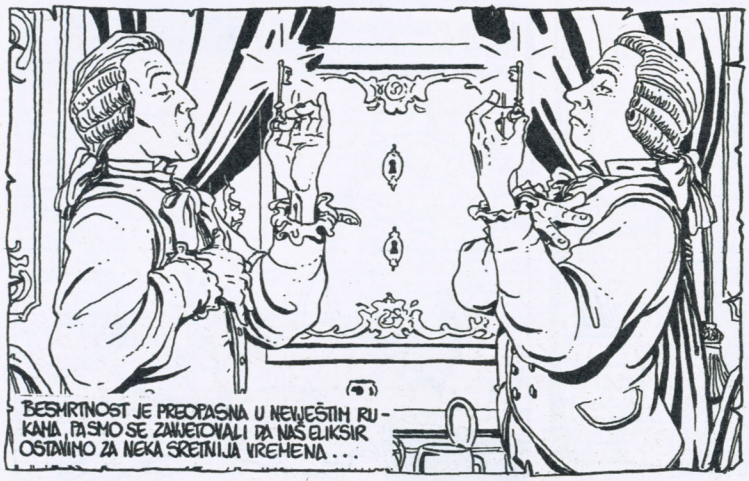
BESMRTNOST JE PREOPASNA U NEVJEŠTIM RUKAMA, PA SMO SE ZAVJETOVALI DA NAŠ ELIKSIR OSTAVIMO ZA NEKA SRETNIJA VREMENA...

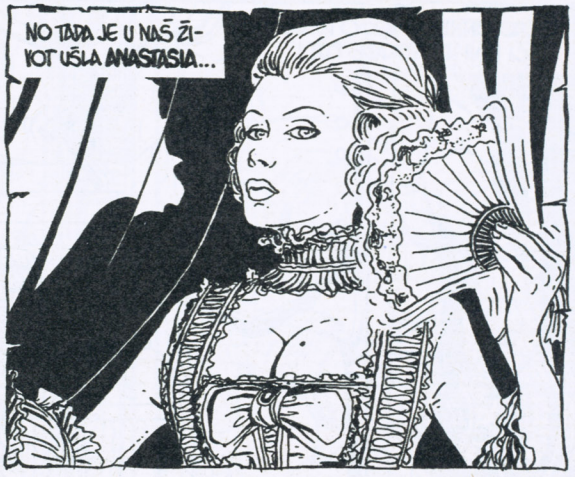
NO TADA JE U NAŠ ŽIVOT UŠLA ANASTASIA...

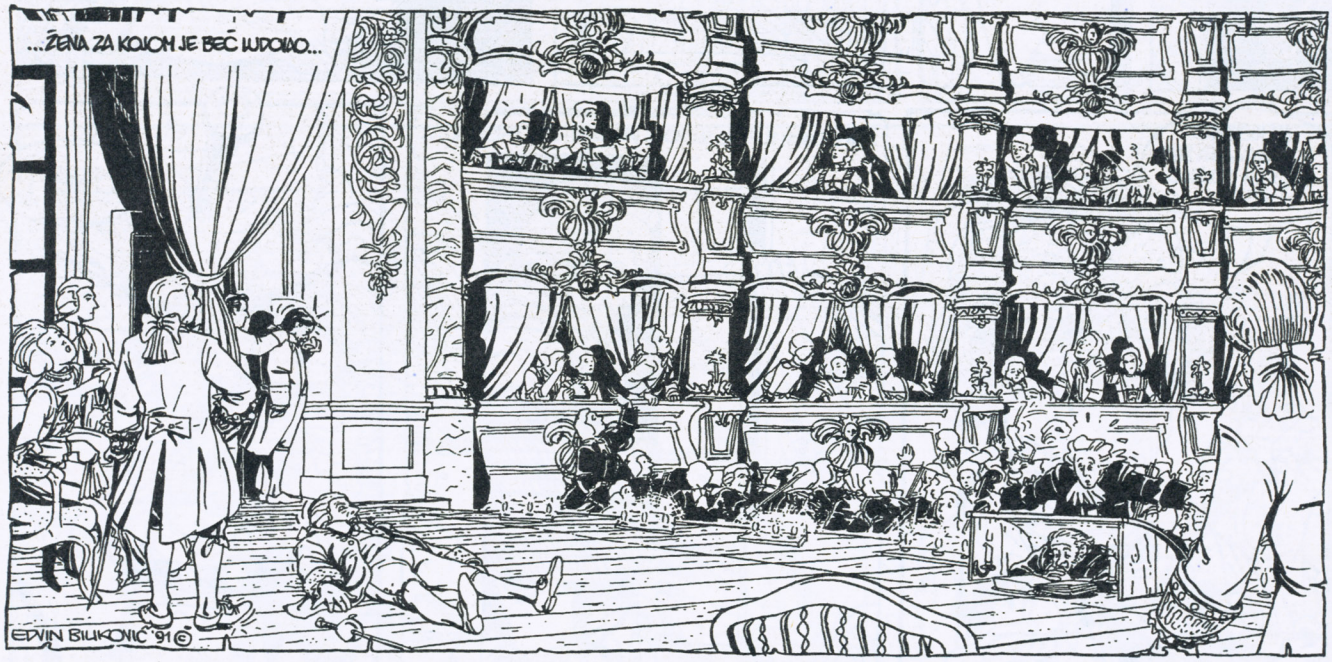
...ŽENA ZA KOJOM JE BEČ LUDOVAO...
EDVIN BILIKOVIĆ '91 ©

...A KOJA JE IZABRALA NAS!

DRUGIMA BI TO BIO POVOD ZA RAZDOR, NO MI SMO SE GOSPODSKI DOGOVORILI NEKÁ POBIJEDI BOLJI...

...A NA SEBASTIANOV NAGOVOR TOŠLI ŠMO TO ZALITI KAPLJICOM VINA.

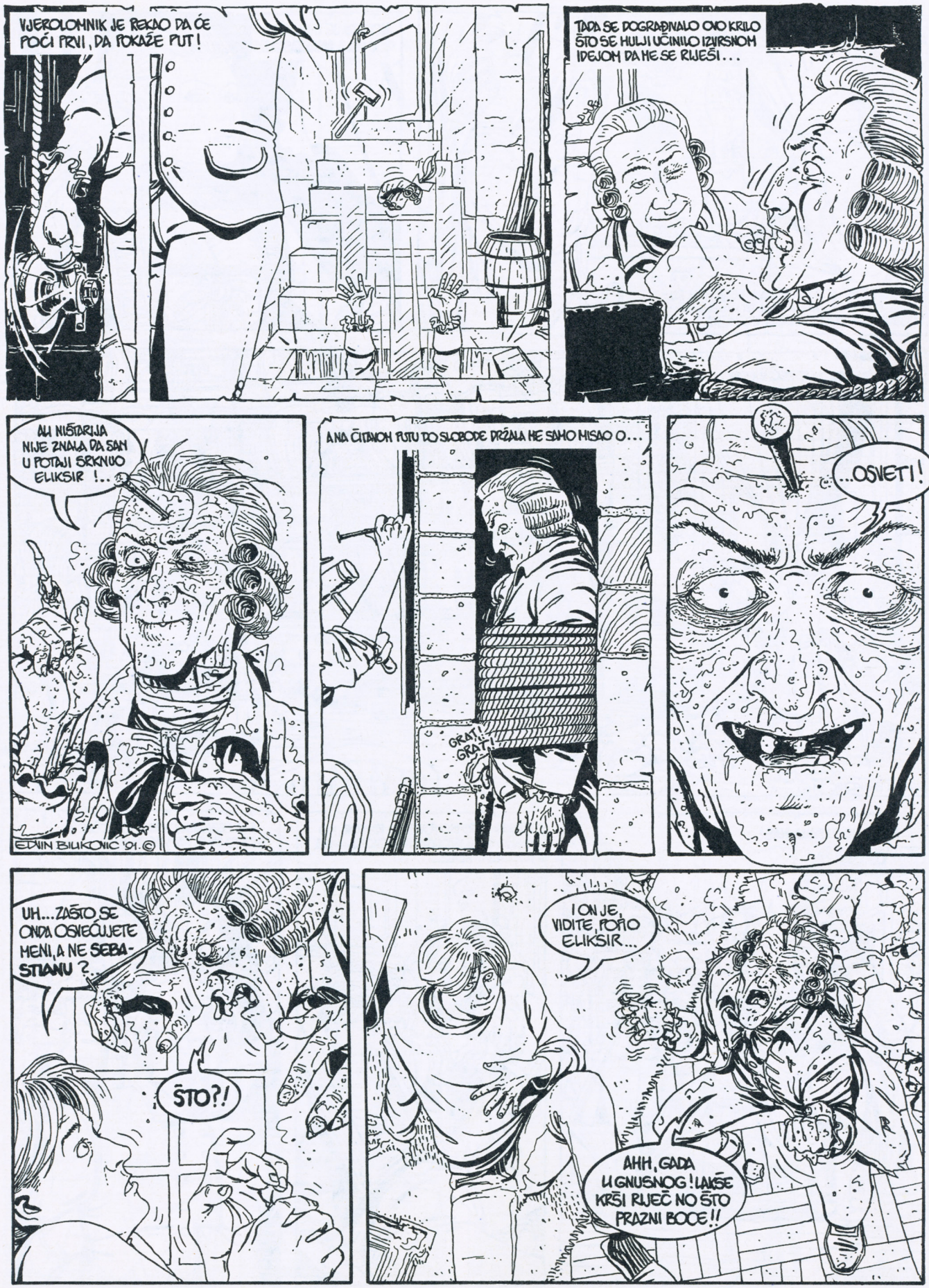
VJEROLOMNIK JE REKAO DA ĆE POĆI PRVI, DA POKAŽE PUT!
TADA SE DOGRAĐIVALO OVO KRILO ŠTO SE HULJI UČINILO IZVRSNOM IDEJOM DA HE SE RIJEŠI...
ALI NIŠTARIJA NIJE ZNALA DA SAN U POTAJI SRKNUO ELIKSIR !..
A NA ČITAVOM PUTU DO SLOBODE DRŽALA HE SAMO MISAO O...
GRAT! GRAT!
...OSVETI!
EDVIN BILIKONIC '91.©
UH... ZAŠTO SE ONDA OSVEĆUJETE MENI, A NE SEBASTIANU ?
ŠTO?!
I ON JE, VIDITE, POPIO ELIKSIR...
AHH, GADA U GNUSNOG! LAKŠE KRŠI RIJEČ NO ŠTO PRAZNI BOCE!!

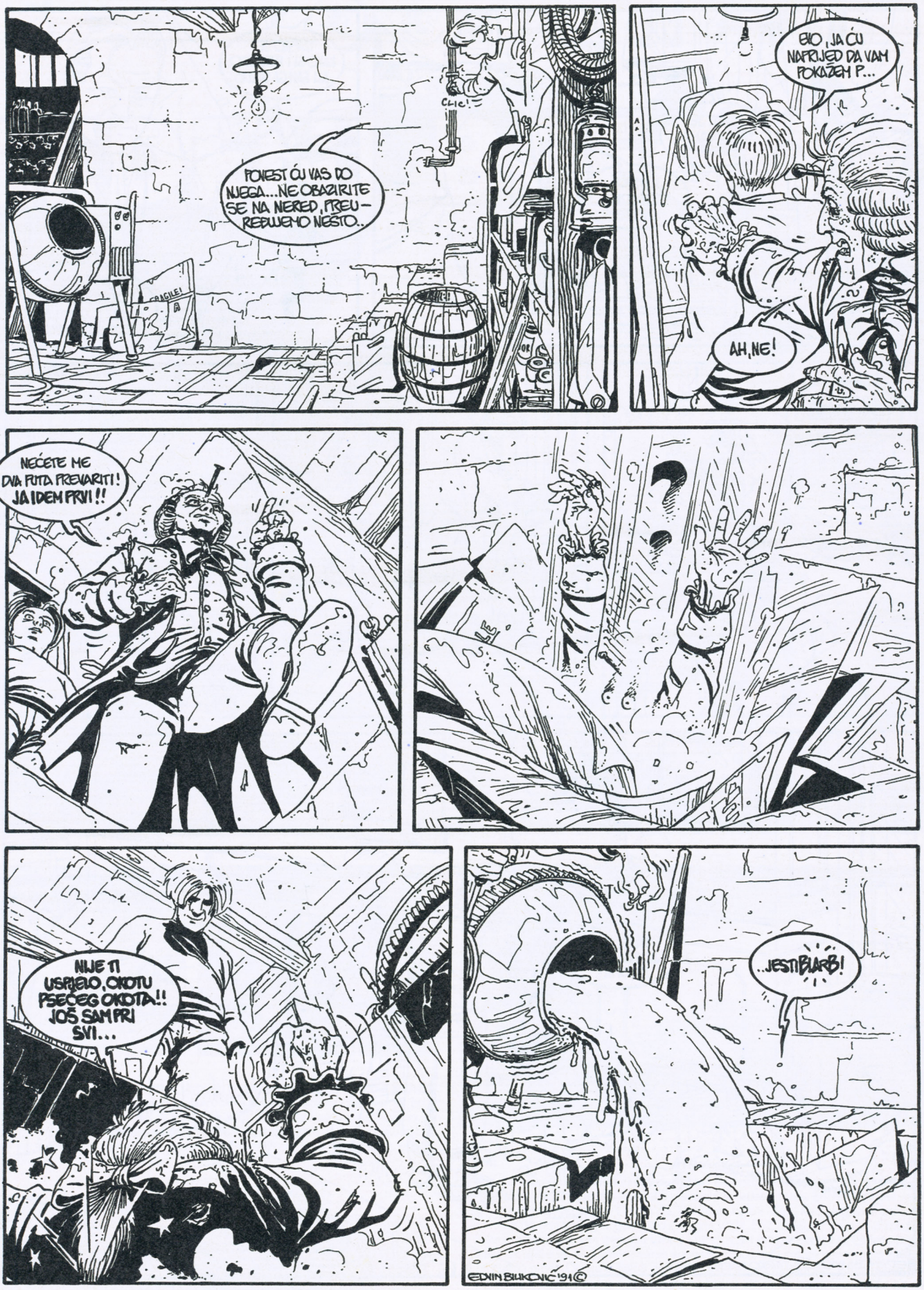
POVEST ĆU VAS DO NJEGA...NE OBAZIRITE SE NA NERED, PREURELJENO NEŠTO..
CRASH!
BIO, JA ĆU NAPRIJED DA VAM POKAŽEM P...
AH, NE!
NEĆETE ME DVA PUTA PREVARITI! JA IDEM PRVI!!
NIJE TI USPJELO, OKOTU PSEĆEG OKOTA!! JOŠ SAM PRI SVI...
..JESTI BLARB!
EDVIN BILKOVIĆ '91 ©

KAKVA JE TO GALAMA BILA?
OH, OČE, PROBUDILI SMO TE?
IZAŠAO JE KAKO SI I PREDVIDIO, ALI SAM GA SREDIO!
NITKOV NAJ-OBIČNIJI, ZNAO SAM DA ĆE POGAZITI RIJEČ PRIJE NO ŽABU!!
SAD SMO BAR MIRNI NEKOLIKO STOLJEĆA!
PST! ČUJEŠ LI?
RADIO? MENUET?
DA, BOCCHERINI.
KAKVA ŠTETA ŠTO JE TVOJA MAJKA UVIJEK ODBIJALA NAPITAK! VOLJELA BI OVO.
ZNAŠ, TO JE BILA NAŠA PJESMA!
EDVIN BILIKOVIĆ & DARKO MACAN '91.©

LEDENI BREGOVI

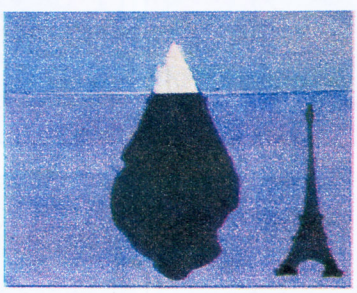

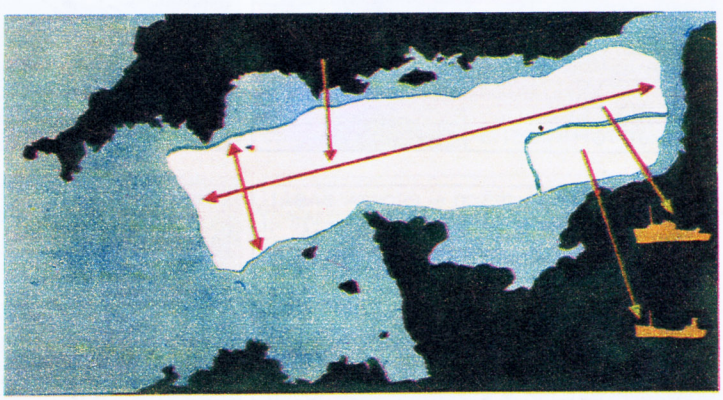

U travnju 1912. u vodama Atlantika, divovski je parobrod TITANIC udario u podvodni dio ledenog brijega i potonuo. Na očajnički poziv radiom odazvao se brod CARPATHIA, posada kojeg je većim dijelom bila naše narodnosti, i stigao na mjesto nesreće da spasi preživjele. Od tih ledenih bregova strahuju pomorci i svi ih smatraju čudom prirode. Različite su veličine, od malih santi leda do golemih ledenih masa s promjerom i više od 1,5 km.

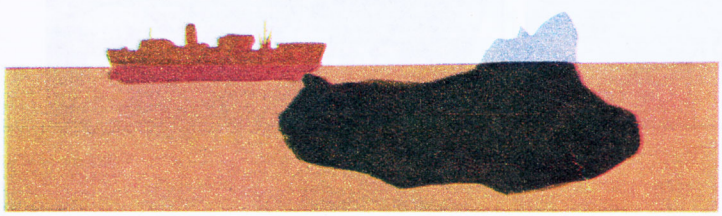

Premda se neki ledeni bregovi uzdižu i do šezdeset metara iznad površine vode, vidljiva je samo jedna osmina ili devetina te ledene mase. Ledeni bregovi se oblikuju ponajviše oko obala Grenlanda, i to uvijek na isti način. Kad se golemi ledenjak dokliže do mora, njegov gornji dio podigne voda. Pod pritiskom valova i plime taj se dio ledene mase u jednom trenutku otkida uza zaglušni prasak i lomljavu. Ledenu bregovi nastaju od slatke vode u unutrašnjosti kopna kao ledenjaci koji se neprestano spuštaju i kliže prema moru. Oni su uvijek u pokretu. Kamo putuje taj silni led, ti ledeni bregovi? Najčešće se otapaju u moru ili se nasuču na kopno što im se ispriječilo negdje na putu.

PATULJAK NOSKO

U DALEKOM STAROM GRADU
ŽIVLJAŠE PRED MNOGO LJETA
I OBITELJ ŠILIDRETA -
SKROMNIH LJUDI SRETAN PAR:
ONA - ZVANA OD SVEG SVIJETA
PILJARICA MARGARETA,
A ON - JOSIP POSTOLAR.
JOSIP BJEŠE ČOVJEK BIJEDAN
ALI VRIJEDAN KAO MRAV.

CIPELE JE POPRAVLJAO,
A I NOVE PRAVIT ZNAO-

PREDAJUĆ SE RADU SAV.

KOD NJEGOVE VRIJEDNE ŽENE,
ČISTE, LIJEPO ODJEVENE,
SVI SU RADO
KUPOVALI...

A NJOJ JE U POSLU BIO-
DESNA RUKA SINČIĆ MALI.

JAKOV BJEŠE DIJETE ŽIVO
I U POSLU SPRETNE RUKE...
KAD JE ROBU IZVIKIVO,
PRODALI SU SVE BEZ MUKE!

JEDNOG DANA VEĆ ZARANA
PILJARICA ŽENA SPAZI
KAKO NEKA BABA STARA
K NJOJ NEMOĆNOM NOGOM GAZI...

NA PROPALOJ TOJ RUGOBI
TRESLO SE JE SVAKO UDO,
PA JE BILO
PRAVO ČUDO
ŠTO BEZ PRATNJE
SVIJETOM KROČI...

UDUBLJENE NJENE OČI-KRUŽILE SU
TRGOM NIJEMO. A TADA ĆE STROGA LICA:

JESTE LI VI
PILJARICA...
PILJARICA
MARGARETA?

JESAM... JE L'
VAM ŠTO PO
VOLJI...

VIDJET ĆEMO, VIDJET ĆEMO!
NIŠTA ZA ME, ŠTETA... ŠTETA,
PRED KOJIH PEDESET LJETA
BIO JE I KELJ TAJ
BOLJI!

...I ZELJE
I KOLERA-
BA!

ČUJEŠ, TI SI PROSTA BABA!
ŠTO SI SVE NE DOZVOLJAVAŠ?
NAJPRIJE SI ČAPORCIMA
ROVALA PO KOŠARAMA,
A SADA PAK OPIPA-
VAŠ SVAKI PREDMET
TIM PRSTIMA!

KRAJ TOGA SI - TREBAŠ ZNATI,
SKORO SVAKI PREDMET DRUGI,
TURILA POD NOS SVOJ DUGI...
A SAD NAM JOŠ KUDIŠ VOĆE;
MISLIŠ DA GA TAD JOŠ HOĆE
OD KUPACA TKO DA KUPI?...
SVE ĆEŠ NAM
IH RASTJE-
RATI!

RUŽNA BABA GA PROMJERI,
A TAD SE NA GLAS NACERI:

SVIĐA TI SE, MALI, JE LI-
NOS MOJ DUGI, PODEBELI
TAKVOGA ĆEŠ IMAT I TI,
PA ĆEŠ ONDA
MIRAN BITI!

SCENARIJ: *NORBERT NEUGEBAUER* **CRTEŽ:** *WALTER NEUGEBAUER*

NASTAVLJA SE...

POSLJEDNJA BORBA GLADIJATORA

Koloseum u Rimu svojedobno je stekao zao glas. Da bi se proslavio kakav rimski blagdan, deseci muškaraca morali su se boriti na smrt jedan protiv drugoga, sve dok samo jedan ne bi ostao na životu. Ljudi su se borili i s divljim zvijerima, a kršćani su bacani izgladnjelim lavovima. I car Komod (Commodus), sin Marka Aurelija, poznat lovac, razvratnik i nasilnik, često je nastupao u gladijatorskim igrama.

Komod je bio posve neuračunljiv. Kao prvorazrednom strijelcu Koloseum mu je bilo omiljeno mjesto za igru. Pripovijeda se da je jednom u arenu pušteno sto lavova, leoparda i medvjeda samo zato da bi on mogao pokazati svoju hrabrost. Sa svog mjesta na galeriji odapinjao je strelice i za kratko vrijeme poubijao sve zvijeri. Koloseum je doista bio najzloglasnije mjesto u zemlji. A onda, početkom V. stoljeća, svem tom nasilju došao je kraj.

Uto su vrijeme pokršteni Goti koji su, pod vodstvom svog velikog vođe Alariha, nastojali srušiti golemo i moćno Rimsko Carstvo. Rimski car Honorije bio je preblag i preslab da bi mogao uspješno vladati, a osim toga, bio je posve pod utjecajem svog tasta, rimskog vojskovođe Stilihona. Poslije mnogih pobjeda Goti su se spustili u Italiju i stigli sve do Milana, gdje su se utaborili, a Stilihon je na čelu rimske vojske hrabro krenuo da ih dočeka.

Uto je vrijeme u Milanu boravio car Honorije. Začuvši za dolazak Gota, izbezumljen od straha, pobjegao je prije njihova dolaska. Upravo je bio blagdan Uskrsa, pa su pobožni Goti prekinuli ratovanje kako bi tu svetkovinu proveli u slavlju i molitvi. To je bio trenutak na koji je lukavi Stilihon i čekao. Iznenada je navalio i svladao Gote kod mjesta Pollentia. Njegova je pobjeda bila potpuna, pa je po cijeloj Italiji zavladalo pobjedničko raspoloženje.

Rimljani su naredili da se u Koloseumu održe pobjedničke igre. Honorije je pristao da posjeti grad i da prisustvuje tom krvoproliću. Vijesti o igrama što su se spremale stigle su do istočnih dijelova carstva, pa tako i do ušiju nekog redovnika Telemaha. On je bio ogorčen što je Stilihon oskrvnuo blagdan krvoproličem i što će se rimska pobjeda proslaviti novim prolijevanjem ljudske krvi. Odlučio je da se suprotstavi tome i odmah se uputio u Rim.

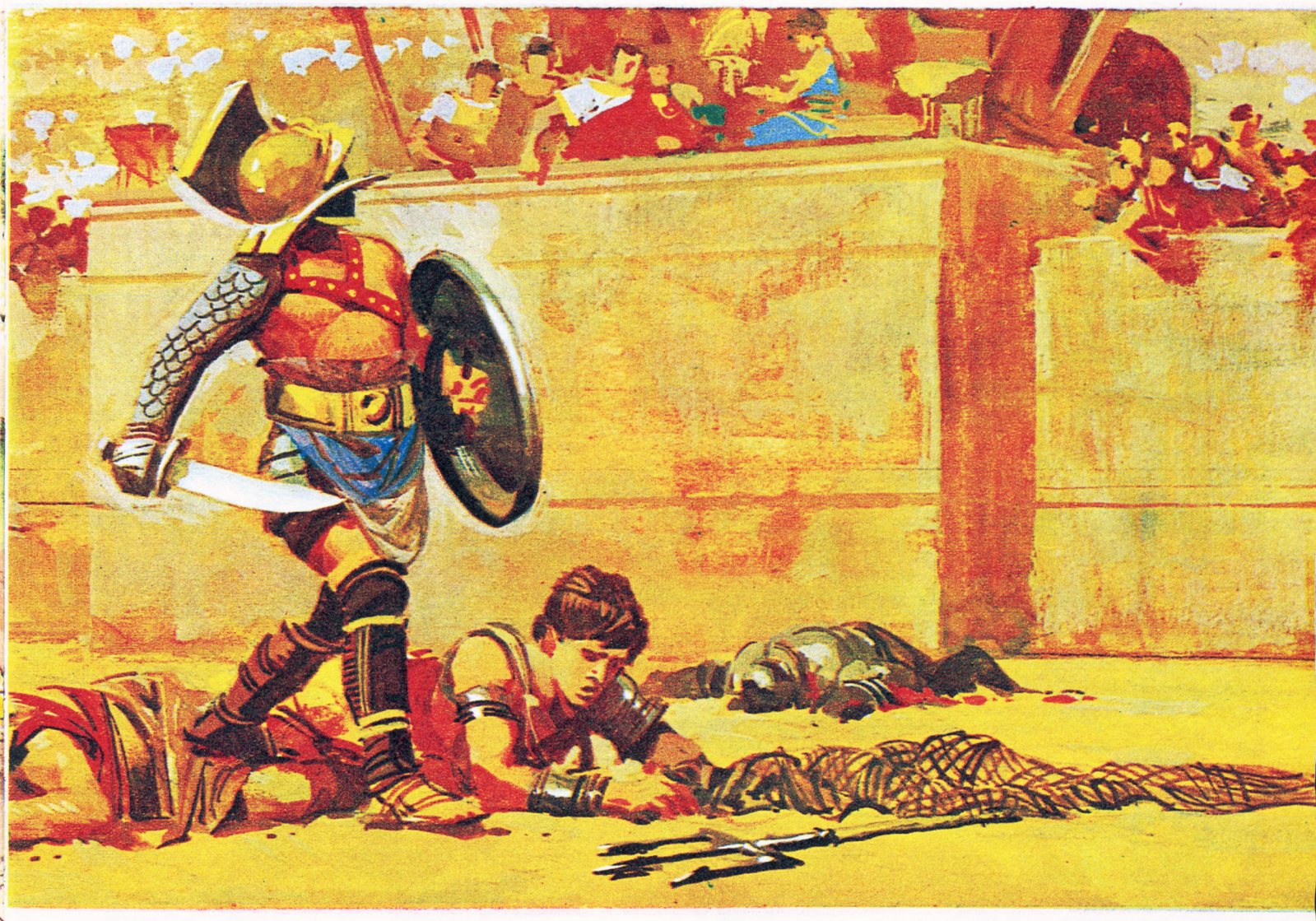

Na dan otvaranja igara Honorije je sjedio u svojoj loži i prestrašen okupljenom gomilom grizao nokte od uzbuđenja. Do njega je bila žena Marija, blijeda i bolježljiva, a uz njih je sjedio krupni Stilihon i ponosno zurio u Rimljane koji su divlje klicali. To je bio velik dan u životu pobjedničkog vojskovođe. Ali nepoznati redovnik, koji je propješačio stotine kilometara, spremao se da hrabrom i okrutnom Stilihonu pokvari očekivani užitak.

Napokon je trubljom dan znak za početak igara. U arenu je stupio retarij, kako se nazivao gladijator s trozubom i mrežom, a onda i sekutor, gladijator sa štitom i mačem. Pozdravili su Honorija i zatim počeli svoj smrtonosni dvoboj. Ali, u taj se trenutak Telemah iznenada odlučno bacio među dva protivnika, a mnogi su gledaoci od bijesa skočili u arenu. Usred žamora, začuo se glas Telemaha koji je povikao: »Prestanite, u ime čovječanstva!«

Redovnik nije uzmicao, ali se nije dugo ni održao. Okrutno su ga oborili i pod teškim udarcima odmah je izdahnuo. Ubojice su ustuknuli. Ubili su sveca! Arenom je zavladao muk. Gledaoci su napuštali arenu i igre, a Honorije, njegova žena i Stilihon slijedili su njihov primjer. To je bio prizor koji je ulijevao strahopoštovanje. Od tog su trenutka u Koloseumu zauvijek prestale gladijatorske borbe, i to zahvaljujući hrabrosti priprostog redovnika.

Cornelius Cornelisz van Haarlem (1562-1638)

Betlehemski pokolj, 1591, platno, 270/255 cm

CRNI DAN U KOLIJEVKAMA

Prema novozavjetnoj priči, strašni betlehemski pokolj male djece zakuhao je zli kralj Herod. Sve je počelo rođenjem Isusovim. ... A slikaru Corneliszu van Haarlemu biblijska podloga poslužila je kao povod za uznemirujuće osobne fantazije

Hamburgeri i boce **»coca cole«,** luđaci i prosjaci, Tlalok, bog kiše sa surlom umjesto nosa i strašni demon Humbaba, Superman i Isus Krist — sve to, i svi oni, bili su i još mogu biti predmet interesa umjetnika svijeta. No, uza sve bizone i izumrle životinjice sitnog i krupnog zuba što su »pasle« po zidovima prethistorijskih spilja, cijele armije antičkih bogova, božica i heroja, umjetnici našoj civilizaciji bliskoga svijeta najduže i najčešće vraćali su se biblijskim temama.

U ona davna vremena priče iz Biblije, što su slikom bile ispričane po crkvama, svima su bile poznate. Tako su nastajale i Bibliae pauperum, »Biblije siromašnih«, neke vrste srednjovjekovnih stripoteka namijenjenih siromašnim seoskim svećenicima i njihovim vjernicima, nastale kao udžbenici, gdje se više slikom negoli riječju tumačio Stari i Novi zavjet. Slike biblijskih prizora, koje su se u bogomoljama i dvorcima nalazile svugdje oko vjernika — na podovima, stupovima, oslikanim šarenim prozorima i zidovima — bile su na neki način potvrda onoga što je svećenik kazivao svojoj pastvi: priče o nastanku svijeta, životinja i ljudi, priče iz života Isusa Krista, o raznim događajima iz starozavjetnih davnina.

Danas, pak navikli da takve slike gledamo po muzejima i galerijama, u novinama ili na televiziji i filmu, istrgnutim iz njihove »svete kuće« u kojoj su imale neko sasvim drugo značenje, u njima uživamo gledajući ih kao lijepo umjetničko djelo, nerijetko zaboravljajući priču od koje su satkane.

Tako bismo i sliku **Betlehemski pokolj** nizozemskog slikara Cornelisza van Haarlema (1562—1638) danas mogli opisati kao neki maniristički »bedem ljubavi« u kojem u nekom čudnom gradu, u nekom okrutnome ratu, gomila izbezumljenih majki čupa svoje gole bebe iz ruku snažnih, golih muškaraca koji kao da su došli s natjecanja za body-bildere. No, Cornelisz, majstor velikih manirističkih kompozicija pojačano se »furao« na mitološke i biblijske teme, te je tako i ova uzeta iz Biblije, točnije iz novozavjetnog Evanđelja po Mateju.

Prema toj priči, strašni betlehemski pokolj male djece zakuhao je zli kralj Herod. Sve je počelo rođenjem Isusovim. Krist se, naime, rodio u Betlehemu, danas malom neuglednom gradiću dvadesetak kilometara južno od Jeruzalema u kojem kao da se od Kristovih vremena ništa nije promijenilo: orijentalnim bazarom vršljaju i galame Arapi obučeni kao statisti iz filma o životu Kristovom, prašnjave ulice i male bijele kuće ravnih krovova više nalikuju scenografiji no stvarnome gradu.

U Bet Lehemu, kako je pravo ime toga mjesta, i danas se nalazi bazilika Kristova rođenja što ju je 330. godine sagradila Jelena, majka cara Konstantina. Ulaz u tu prekrasnu petobrodnu baziliku teško je naći. Riječ je tek o malim vratima pred kojima se i djeca moraju sagnuti jer, kako kaže lokalna legenda, vojnici su u crkvu znali i na konjima ulaziti. Pod crkvom se nalazi mala, mračna kripta, mjesto na kojem je prema legendi rođen Isus Krist.

U to vrijeme, oko Kristova rođenja, u Jeruzalem su stigli mudraci koji su se bili uputili na poklon »novorođenom kralju židovskom«. Kada je za to saznao Herod, pokušao ih je nagovoriti da saznaju mjesto i vrijeme rođenja novoga kralja jer se uplašio budućeg, nepoznatog suparnika svoga prijestolja. Židovski pismoznanci rastumačili su mu da se Mesija prema proroštvima ima roditi u Betlehemu. Herod stoga pošalje mudrace u Betlehem da nađu dijete i da mu dojave » kako bi mu se i on mogao pokloniti«. Mudrace je u grad rođenja odvela zvijezda, što se i danas simbolično nalazi u kripti Crkve rođenja. No, nakon što su pronaši kuću i dijete s Marijom, majkom njegovom, u snu ih Bog naputi da se ne vraćaju u Jeruzalem Herodu već da se u svoju zemlju vrate drugim putem.

Nakon što su otišli, Josipu, mužu Marijinom, u snu se javi anđeo kazavši mu da će se Herod dati u potragu za djetetom s ciljem da ga ubije, te da je najbolje da s Isusom i njegovom majkom ode iz zemlje. Kada je Herod vidio da su ga magi prevarili, »razgnjevi se vrlo« i naredi da se u Betlehemu i njegovoj okolici pobiju sva muška djeca od dvije godine naniže, da bi tako bio siguran da je ubio i Krista.

»Ču se plač, i ridanje i jaukanje mnogo«, kaže se u Evanđelju po Mateju, a u slikarskim prikazima toga nemilog događaja najčešće se prikazuje kralj Herod kako sjedi na prijestolju i nalaže pokolj, krvnici koji otimaju djecu majkama i ubijaju ih mačevima i koplјima držeći uboge bebe za noge, te same majke što tuguju čupajući kosu s bolnim izrazima lica.

Cornelisz se odlučio za gigantsku scenu, masu likova, kružno komponiranih u manirizmu svojstvenom uznemirujućem vrtlogu. Njegov kovitlac golih muških tijela nije bez razloga. Naime, u vrijeme kada je nastajala slika u Holandiji se pojavila knjiga koja je u detalje obrađivala anatomiju tijela, te je našem haarlemskom slikaru poslužila kao predložak za likove mišićavih krvnika. Majke su mu bile nešto manje važne, a i cijela ta povijesno-biblijska tekstualna podloga poslužila mu je, kao i u slučaju drugih njegovih velikih slika, tek kao povod za uznemirujuće manirističke fantazije.

MAJA RAZOVIĆ

BARUN TRENK

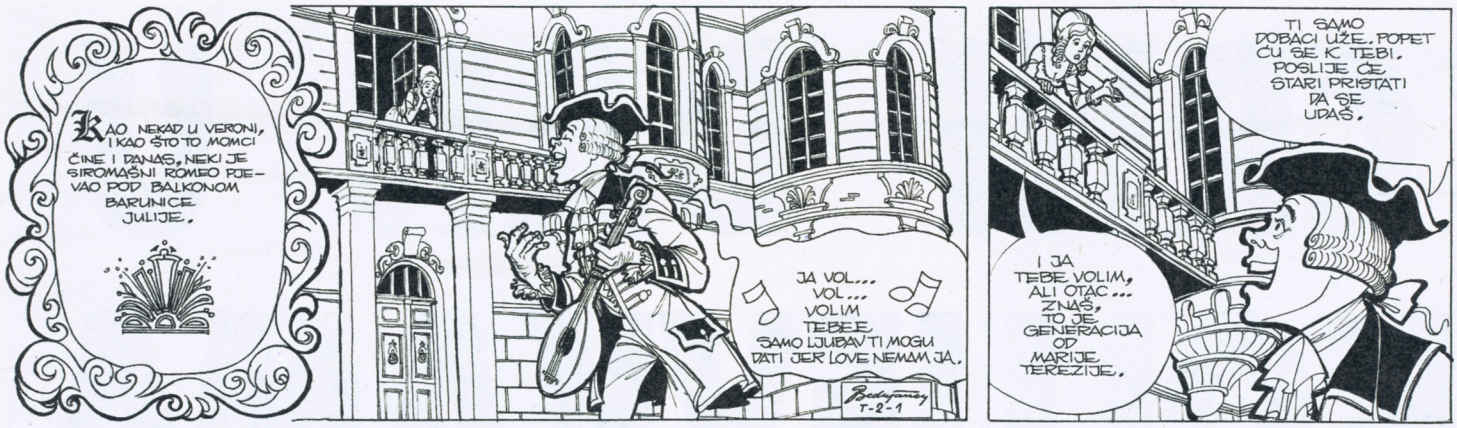
KAO NEKAD U VERONI, I KAO ŠTO TO MOMCI ČINE I DANAS, NEKI JE SIROMAŠNI ROMEO PJEVAO POD BALKONOM BARUNICE JULIJE.
JA VOL... VOL... VOLIM TEBE E. SAMO LJUBAV TI MOGU DATI JER LOVE NEMAM JA.
T-2-1
TI SAMO DOBACI UŽE. POPET ĆU SE K TEBI. POSLIJE ĆE STARI PRISTATI DA SE UDAŠ.
I JA TEBE VOLIM, ALI OTAC... ZNAŠ, TO JE GENERACIJA OD MARIJE TEREZIJE.

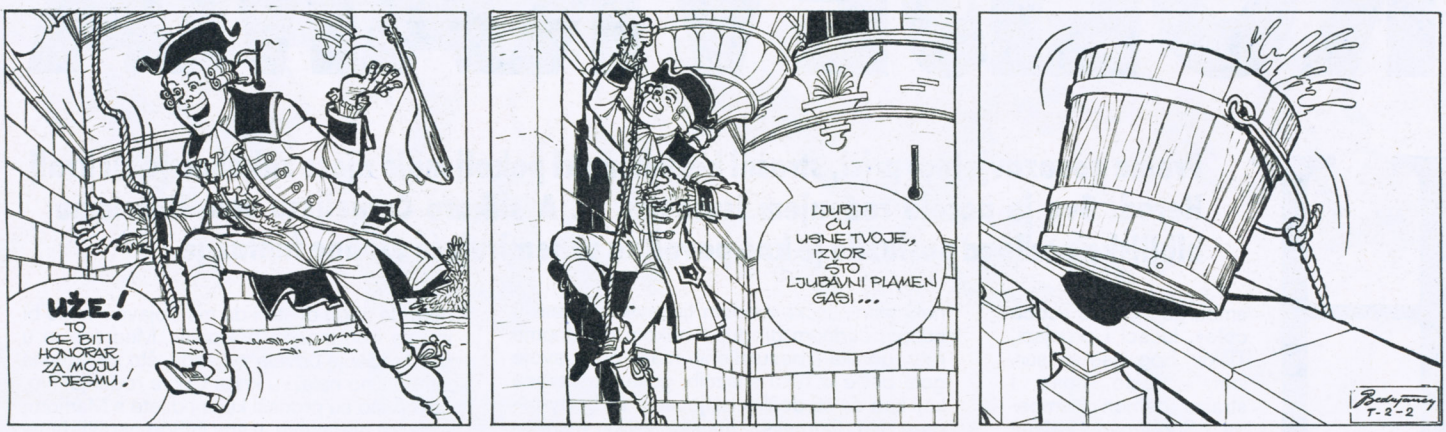
UŽE! TO ĆE BITI HONORAR ZA MOJU PJESMU!
LJUBITI ĆU USNE TVOJE, IZVOR ŠTO LJUBAVNI PLAMEN GAŠI...
T-2-2

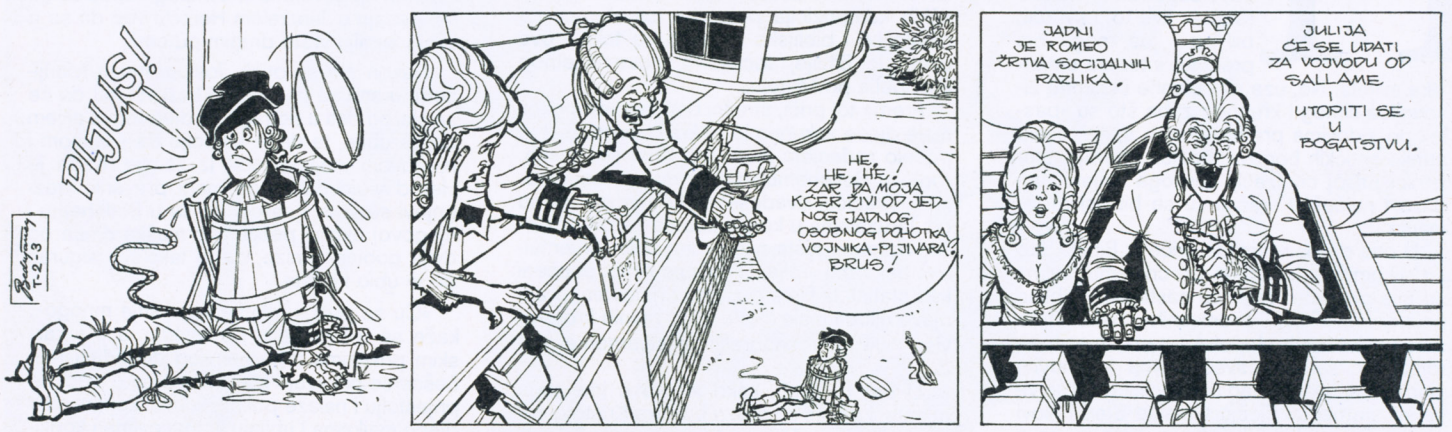
PLJUSI!
T-2-3
HE, HE, HE! ZAR DA MOJA KĆER ŽIVI OD JEDNOG JADNOG OSOBNOG DOHOTKA VOJNIKA-PLJIVARA, BRUS!
JADNI JE ROMEO ŽRTVA SOCIJALNIH RAZLIKA.
JULIJA ĆE SE UDATI ZA VOJVODU OD SALLAME I UTOPITI SE U BOGATSTVU.

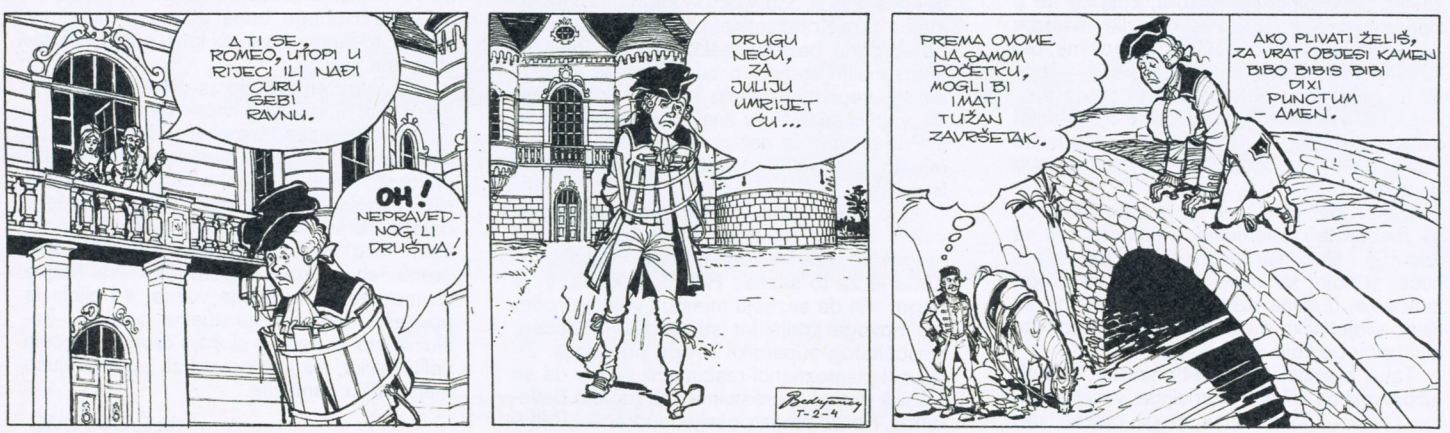
A TI SE, ROMEO, UTOPI U RIJECI ILI NAĐI ĆURU SEBI RAVNU.
OH! NEPRAVEDNOG LI DRUŠTVA!
DRUGU NEĆU, ZA JULIJU UMRIJET ĆU...
T-2-4
PREMA OVOME NA SAMOM POČETKU, MOGLI BI IMATI TUŽAN ZAVRŠETAK.
AKO PLIVATI ŽELIŠ, ZA VRAT OBJESI KAMEN BIBO BIBIS BIBI DIXI PUNCTUM - AMEN.

KAD SE ČOVJEK ŽELI OKUPATI, TO NE RADI U ODJEĆI I NE STAVLJA SI KAMEN OKO VRATA.
ZBOGOM ŽIVOTE, ZBOGOM, LJUBAVI!
EVO ME U ZAGRLJAJU SMRTI...
...KAD VODA NE BI BILA PLITKA.
OSTAVI ME! IONAKO NE ZNAM PLIVATI.
ZATO I NOSIŠ O VRATU NAJNOVIJI MODEL POJASA ZA SPASAVANJE.
TKO STE VI?
LUCIFER. ZNAŠ DA SAMOUBOJICE IDU U PAKAO.
HAHAHAHA
ŠALITE SE S JADNIM ROMEOM KOJI UMIRE OD LJUBAVI.
KOLIKO JE MENI PRIČA POZNATA, ROMEO I JULIJA ŠU POPILI OTROV.
NE MOGU KUPITI OTROV. DEKINTIRAN SAM DO DASKE.
IMAM JA JEDNU BOČICU.
OVO IMA OKUS PO VINJAKU!
BORCI PROTIV ALKOHOLIZMA TVRDE DA JE TO OTROV.
PFA
VEĆ DJELUJE, ALI OSJEĆAM DA JE PRIJEMALA POZA.
PODIMO DO PRVE BIRTIJE. TAMO GA IMA DOVOLJNO.
JA ĆU VAM OVAMO POVESTI JULIJU, DA SE I ONA OTRUJE.
NEĆE HTJETI, ZARUČENA JE ZA BOGATOG VOJVODU.
AKO PRIMIJETITE DA JOŠ NISTE MRTVI, UZMITE DRUGU BOCU...
HIK... GO... GOTOV SAM!
PRVI PUT NE OTIMAM CURU ZA SEBE. SADA NITKO NEĆE MOĆI TVRDITI DA TRENIK NIJE I DOBROČINITELJ.

BARUN TRENK

OD PROŠLE STRANICE TRENK JAŠE PREMA JULIJINU DVORCU.
SADA ZNAM ŠTO TJERA POZITIVNE JUNAKE STRIPOVA NA DOBRA DJELA – TO JE DOBROČINSTVO!
ČIJA KOLA KLEPEĆU SOKAKOM... PA TO STIŽE MLADOŽENJA!
DOBRO DOŠLI, VOJVODO! JULIJA JEDVA ČEKA DA VAS UPOZNA.
STARI JE ZACIJELO NAŠAO ŽENIKA PREKO OGLASA „ŽENIDBA-UDAJA"!
Bedujanay T-2-9
TO JE TAJ PRINC IZ BAJKE!
NATAM SE TA JE JULIJINA LJEPOTA DOSTOJAN JETNO FOJFOTA OD SALLAMA.
UVJERIT ĆETE SE DA JE JULIJA NAJLJEPŠI CVIJET SLAVONIJE!
Bedujanay T-2-10
DOK SE DJEVOJKA SVEČANO ODJENE, MI ĆEMO SE MALO OKRIJEPITI.
TO PITI JAKO PAMETAN ITEJA!
DA NE GLUMIM ULOGU DOBROČINITELJA, OKRENUO BIH I JA KOJU ČAŠICU.
DOK DEČKI CUGAJU, JA ĆU POSJETITI JULIJU!
OPROSTITE, ALI VAS NE SMIJEM PUSTITI U ŽENSKE ODAJE. OSIM TOGA, NEMA VAS NA POPISU GOSTIJU.
JA I NISAM OBIČAN GOST, NEGO STRUČNJAK...
ZA UKRASNE LUSTERE!
Bedujanay T-2-11
POŽURITE, ZARUČNIK JE VEĆ STIGAO.
ČULA SAM DA JE RUŽAN.
BOGAT JE – I K TOME VOJVODA.
OPROSTITE, GORIM OD ŽELJE DA VIDIM ZARUČNICU.
TO JE VOJVODA? AKO GORI, TREBA GA UGASITI.
Bedujanay T-2-12
NEĆU GA NI POGLEDATI!
UH! ZAŠTO NISAM MLAĐA!
GOSPOĐICE, ISPLATI SE...

JA ZNAM DA VOLITE ROMEA, ZATO BIH HTIO SPRIJEČITI OVU ŽENIDBU.
PŠŠ... NEMOJTE BITI TVRDOGLAVI! LIJEP JE KAO BARUN TRENK.
OH, ZA TAKVOG ĆU SE RADO UDATI!
RASKINUT ĆEMO ZARUKE...
AH! NE! ČEKAJTE!
T-2-13
ALI... TO JE NESPORAZUM, JA SAMO ŽELIM UČINITI DOBRO DJELO...
UČINIT ĆETE GA AKO ME POLJUBITE.
U REDU. AKO BAŠ MORAM, ŽRTVOVAT ĆU SE.
MISLIM DA JOJ ZASAD HALJINA NIJE POTREBNA.
ČINI MI SE DA SMO I MI SUVIŠNE.
VI STE U ZABLUDI... CMOK... JA NISAM... CMOK... NEGO... BARUN... CMOK
TKO SI... CMOK DA SI... CMOK MOJ SI... CMOK
T-2-14
JE LI JULIJA GOTOVA?
GOTOVA JE, VAŠA MILOSTI.
POTPUNO JE GOTOVA.
PODIMO GORE DA UPOZNATE JULIJU!
JA FEĆ POJEBATI „SPATOVAC"!
NIJE TO NIŠTA IZNENAĐENJE. TEK SLIJEDI.
TO TOPRO OBIČAJ ZA NEPOSLUŠAN SLUGA.
T-2-15
JULIJAAAAA! POGODI TKO TI JE DOŠAO!
TO PITI JAFNA SABLAZAN!
ČINI MI SE DA ĆEMO VEĆ U SLIJEDEĆEM NASTAVKU UMJESTO „LOVE STORY" GLEDATI VESTERN!
T-2-16

BARUN TRENK

NIKA BEDNJANEC

NASTAVLJA SE...

KAKO SE NEKAD RAČUNALO

U starim civilizacijama računanje je bilo povezano s načinom bilježenja znamenki. Već veoma rano bile su poznate sve četiri osnovne računske operacije s prirodnim brojevima.

Stari su Egipćani za računanje upotrebljavali kamenčiće složene u nizove. Na slici je primjer za broj 45235. Računali su s pomoću tablica zvanih abakus. Egipćani su poznavali četiri računske operacije s prirodnim brojevima, a poznavali su i razlomke, ali samo one s brojnikom 1.

Jednostavnim računskim strojevima služili su se u Kini već oko godine 2000. pr.n.e. Stroj se sastojao od pravokutna okvira u kojemu je bilo deset paralelno razapetih žica, okomito podijeljenih na dva dijela različite dužine.

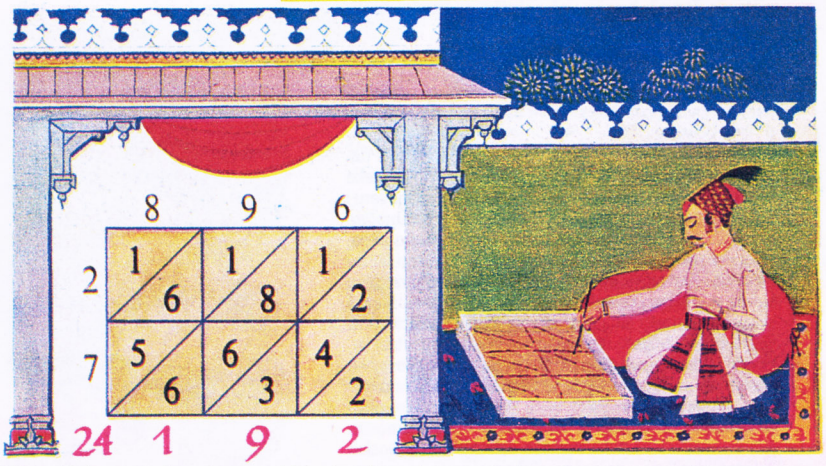

Indijci su za računanje upotrebljavati ploče prekrivene pijeskom. Po njima su pisali brojeve, a poznavali su i sve četiri operacije. Osobito su dobro računali napamet. Poznavali su različite načine množenja višeznamenkastih brojeva. Slika prikazuje primjer množenja: treba pomnožiti 27 s 896; umnožak je 24192. Pojedinačni umnošci uneseni su u kvadrate: u lijeve polovice desetična, a desne jedinična mjesta ($7 \times 8 = 56$, što pišemo 5/6). Potom se, počevši zdesna, zbrajaju razultati među kosim crtama ($2 + 4 + 3 = 9$).

Arapi su dopunili indijsku metodu računanja. Četiri osnovne operacije izvodili su kao i mi danas, a računali su na pergamentu. Jedan od najpoznatijih arapskih matematičara bio je Muhamed al Horezmi koji je živio u IX. stoljeću. Napisao je prvi udžbenik matematike (Algebr m'alwukabala). Ime algebra potječe iz arapske riječi »aldžebr«, što znači »obnavljanje«, a upotrebljavali su je za transformacije pri rješavanju jednadžbi. Arapi su znali rješavati jednadžbe prvoga stupnja.

Za daljnji razvoj arapske metode računanja zaslužni su talijanski matematičari iz 15. stoljeća. Oni su počeli računati s razlomcima različitih brojnika i nazivnika. Decimalni razlomci otkriveni su u XVII. stoljeću. Njihovim uvođenjem u znanost računanje je dospjelo u završnu fazu razvoja.

Zla kob podijelila je Hrvate u mnog

ZRINSK

Pred vojarnom u Travniku, starom vezirskom gradu, brektala su troja borna kola njemačke vojske spremna za pokret, dok je posvuda unaokolo zujala puščana tanad. Svijetleći naboji već su crtali crvene pruge u prvom sumraku. Njemački satnik krajnje je zabrinut stajao uz časnika s oznakama domobranskog pukovnika na reverima sivkaste odore. Nijemcu se žurilo da još za vidjela uzmakne do Busovače, jer put nije bio siguran. Njegovi vojnici nestrpljivo su izvirivali kroz okna oklopnjaka.

Pukovnik Eduard Bona Bunić mirno je savio pismo što mu ga je trenutak prije pružio došljak. Sadržaj nije obećavao ništa dobra. Zapovjednik njemačkog korpusa general von Leyser javljao je da travničkoj posadi šalje nešto streljiva za proboj do Zenice. Poslije — govorila je njegova poruka — neće biti prilike ni za kakvu pomoć. Bunić podigne pogled i zagleda se u njemačkog satnika:

— Kažite vašem generalu da od povlačenja nema ništa. Ja Travnik branim već nekoliko mjeseci, i kanim ga braniti do kraja!

— Ali, general Leyser vam naređuje da sa mnom napustite grad! — usprotivio se Nijemac.

— Ja ne mogu ostaviti Travnik. Molim vas jedino da nam ponovno pošaljete streljiva da uzmognemo obraniti naše postave...

Bio je to presudni trenutak žestoke bitke koja se danima vodila za stari bosanski gradić u uskoj dolini rijeke Lašve, stiješnjenoj visokom planinom Vlašić na sjeveru i nešto nižom Vilenicom na jugu. Pukovnik Bunić mogao je izvući svoju posadu iz partizanskog okruženja ali je, slijedeći zakletvu hrvatskoj zastavi, radije izabrao borbu do kraja. Travnička epizoda tek je jedna od mnogih u kojima su tijekom proteklog rata hrvatski vojnici iskazali svoju borbenost i junaštvo, ma na kojoj se strani borili. Pošto povijest često stavlja narode u zdvojne situacije, Hrvati su tada, vjerojatno posljednji put, bili nepovratno podijeljeni zbog ideoloških razmirica i različitog poimanja slobode i države. Sama silina sukoba tražila je njihovo potpuno opredjeljenje za jednu ili drugu zaraćenu stranu. I pripadnici domobransko-ustaških i partizanskih jedinica ulazili su u najžešće okršaje s gorljivim uvjerenjem da se bore i umiru za pravednu stvar, za hrvatsku državu koja je bila vjekovni san mnogih generacija hrvatskog naroda.

Tijek kasnijih događaja, igrom političkih i vojnih okolnosti, pokazat će da su i poraženi i pobjednici zapravo ostali gubitnici i da će ostvarenje suverene, samostalne Hrvatske čekati druga, pogodnija vremena.

A što se zbivalo u Travniku?

U jesen 1944. godine rat je dobio još žešću i krvaviju dimenziju. Moćne tenkovske kolone Crvene armije spustile su se u Podunavlje, Nijemci su žurno izvlačili glavninu Grupe armija »E« iz Grčke uskim bosanskim dolinama dok je Titov štab mnogim ofanzivnim udarima zauzimao tamošnja mjesta i gradove u namjeri da zaštiti bok uoči partizanskog prodora u Srbiju. Međusobna mržnja protivnika toliko je narasla da nije bilo predaje a ni mnogo živih zarobljenika. Nijemci su malo marili za svoje saveznike. Većina njihovih posadnih trupa upućena je na pravac Višegrad—Sarajevo—Slavonski Brod kako bi zaštitila divizije u povlačenju. I hrvatskoj vojsci naređeno je da pomogne zamišljenu akciju. No, time bi u Bosni bili oslabljeni mnogi gradovi i ključni postavi pa su lokalni zapovjednici odbili takav zahtjev, jer bi tako deseci tisuća hrvatskoj državi lojalnih stanovnika ostalo prepušteno na milost i nemilost četničkim i partizanskim jedinicama. U ove posljednje tih je dana uvršten velik broj obeshrabrenih ali i nadalje krvožednih pristalica Draže Mihajlovića.

I domobranski pukovnik Eduard Bona Bunić dobro je znao što bi se zbilo travničkom kraju ako u tim prilikama napusti svoje postave. Bio je to rođeni aristokrat, miran i staložen časnik profinjena izgleda koji se genetski oblikovao u generacijama dubrovačkih gospara iz drevnog roda Bunića. Mnogi su njegovi preci poginuli u borbi za Hrvatsku. Jedan od njih — Nikolica — nazvan je i »ocem domovine«, jer se proslavio u obnovi Dubrovnika poslije kobnog potresa, a past će u boju s Turcima 1678. godine upravo u Bosni. To je bio zlokobni nagovještaj i Eduardove sudbine.

Prve partizanske juriše na Travnik pukovnik Bunić je odbio, iako su napadači uspjeli u prvi mah probiti vanjsku obranu grada. Kad su snage 5. korpusa NOVJ odbačene od Banje Luke, na Travnik su 20. listopada 1944. usmjereni tenkovi, dodatno topništvo, pa čak i avioni zaplijenjeni na banjolučkom aerodromu. I ta je sila naišla na žestok otpor — 800 pripadnika domobranskog Konjičkog sklopa i 400 ustaša kupreško-bugojanske bojne. Partizani su imali zapovijed da zauzmu grad po svaku cijenu. Travnik nikad nije pao u njihove ruke pa je bio pun hrane, odjeće i obuće, što je mogao biti koristan plijen za nadolazeću zimu.

Borba se vodila na maloj udaljenosti, od bunkera do bunkera, često prsa o prsa. Mnoga su obrambena uporišta padala pa opet vraćena protujurišima.

Jedan očevidac poslije je zapisao:

»Topovi rigaju vatru. Držimo otvorena usta da smanjimo pritisak. Tanad sije smrt među neprijateljima koji

ILUSTRACIJA: MARIO KALOGJERA

im prijelomnim trenucima povijesti, pa tako i u drugom svjetskom ratu.

I OD TRAVNIKA

Domobranski pukovnik Eduard Bona Bunić, izdanak dubrovačkog starog plemićkog roda, danima se borio za Travnik s mnogo jačim partizanskim postrojbama. Kad mu je nestalo streljiva, u potpunom okruženju i bez nade u spas, poveo je 800 preostalih branitelja s bodovima na puškama u zadnji juriš iz razrušene i zapaljene vojarne.

napuštaju bunker po bunker i bježe prema vlastitoj glavnini u klancu. Od vremena na vrijeme razabirala su se na zidovima susjednih kuća svijetle točke iza čega su slijedile eksplozije. Bili su to eksplozivni naboji kojima su se služili partizani. Takvi naboji imali su tupu glavu nabijenu eksplozivom. Partizani nisu štedjeli streljivo. Američki zrakoplovi bacali su im ga u izobilju u limenim kutijama s natpisom: »Pucaj — ne štedi!«

Bunićevi vojnici, naprotiv, iz sata u sat imali su sve manje municije. U zapovjednikovo skloništeneprestano ulaze časnici: moral je izvrstan, kažu, ali mole streljivo. Bunić štedljivo dijeli posljednje naboje. Zna svoje momke: što više metaka, više pucaju. Očevidac dalje opisuje:

»U jednom trenutku stiže glasnik s najugroženijeg obrambenog postava. Odora mu je trošna. Vide se tragovi borbe: žuta ilovača na hlačama i prsima surke. Na nogama mu, umjesto cipela, kepe uvezane oputom.

Poslije poraza kod Banje Luke partizanima je Travnik postao prestižni cilj. Ojačani tenkovima i uz pomoć zrakoplova, napadači su 22. listopada prodrli u grad i do devet sati ujutro zauzeli ga na juriš. Glavnina domobrana povukla se u utvrđenu vojarnu. Pomoći ni otkuda, a streljiva je nestalo. Kako se mogao predvidjeti kraj, Bunić se odlučio na zadnji juriš. Preživjeli kažu da su partizani navalili na vojarnu a onda je domobranski pukovnik dao otvoriti vrata i s pištoljem u ruci krenuo na neprijatelja. Za njim su jurnuli preostali branitelji s hladnim oružjem na puškama. Zadnja bitka nalikovala je onoj sigetskoj.

»Što nisu topovi raznijeli i strojnice pokosile, to su učinili partizani upotrebom noža!« — tvrdi jedno svjedočanstvo.

Zla sudbina snašla je i brojne ranjenike u bolnici. Njih pedeset, zajedno s časnim sestrama bolničarkama, smaknula je OZNA 5. partizanskog korpusa. Partizanska gomila slavila je novo razdoblje slobode prolijevajući krv i mnogih drugih nedužnih ljudi.

Poslije su Travnik ponovno zauzele njemačko-domobranske postrojbe, ali to više nije bio bogati, mirni vezirski grad. Jedan ratni izvjestitelj zapisao je:

»Travnik je danas grad s najviše siročadi, najviše udovica. Travnik je grad u kome nismo našli nijedne otvorene trgovine, grad u kome se preostali stanovnici ne mogu nasmijati. Travnik je danas grad u kome nema ni konja, ni krava, ovaca, koza, ni peradi jer je neprijatelj sve odnio...«

U kronologijama NOB-e travnička epopeja zabilježena je lakonskim rečenicama. Sve se svodi na strateški domašaj bitke, bez riječi o sudbinama braniteljima, a o domobranskom pukovniku Eduardu Bona Buniću, dakako, ni spomena. Njegov primjer rodoljublja i žrtve za domovinu, makar se borio i na drugoj strani, zatajen je za buduće generacije kao da se hrvatski narod vječno mora stidjeti svojih junaka. Ni za Bunićev grob se ne zna. Pokopan je negdje u prikrajku sa svojim mrtvim vojnicima, bačen u rov na vječnu stražu travničkim utvrdama, poput mnogih neznanih boraca koji su položili život na oltar domovine tijekom njene milenijske povijesti.

Kao mnogi njegovi preci koji su neprestano držali mač do uzglavlja, pukovnik Bunić umjesto bijega izabrao je smrt. Rijetki preživjeli suborci dali su mu nadjevak »Zrinski od Travnika« što je taj hrvatski časnik s punim pravom i zaslužio.

OBRAD KOSOVAC

MAČAK U BLATU

Kauboji s asfalta ubrzo su se našli na slavonskom bojištu. Lišeni zaštite matične brigade, ratovali su uglavnom samostalno, kao pravi štraseri - mačke lutalice

Nekada davno, još u ona vremena kada je u lijepoj našoj vladao mir, napisao sam u listu »Vjesnik«: »Ovaj narod imao je banove pjesnike, biskupe pjesnike, generale pjesnike, pa i Vladimira Nazora za predsjednika... Što su to Hrvati bogu skrivili?«

Hrvatska vojska u danima ovog rata iskazala je najveću samoinicijativu djelovanjem samostalnih postrojbi, različitih po opremljenosti i brojnosti, no gotovo jedinstvenih po sastavu. Naime, većinu tih jedinica čine dobrovoljci.

Jeste li ikada čuli za izraz »štraser«?

Obično tako nazivamo mačke-lutalice. Tako se naziva i jedna samostalna postrojba 100. brigade. Štraseri su »rođeni« početkom listopada 91. formirani uglavnom od dobrovoljaca iz centra Zagreba, ti kauboji asfalta ubrzo su se našli do grla u blatu zapadnog slavonskog ratišta.

Ratovali su uglavnom samostalno, formalno kao dio neke od brigada s tog ratišta. I kao pravi mačori-skitnice ubrzo su prihvatili i ovladali uvjetima novih životnih »regula«. S položaja u Novom Grabovcu, jurišali su na »Trokut«, strateški važnu točku, zapravo motel koji je kontrolirao puteve tog kraja, a koji je neprijatelj iznimno snažno utvrdio. U tek osvojenom selu Kričke, njih tridesetak kontrolira sa sjevernih brdskih hrptova neprijatelja u selu Subocke. Razvučeni kao žvakaća guma na dva kilometra linije, gledaju kako neprijatelj danima dovlači oružje i streljivo. Pod stalnom vatrom teškog i lakog oružja, rijetko odgovaraju da ne otkriju razriđenost svojih položaja. Sljedeći položaj drže već u Subockama. I opet, prva linija, direktno na mogućem putu proboja oklopljenog neprijatelja iz nedalekog Čaglića. Na Badnjak dolazi im u pomoć jedan T-55 i transporter. Koliko god rasklimani, oklopnjaci popravljaju raspoloženje. No, kad je zapovjednik tenka čuo da prvu liniju drži samo tridesetak Štrasera, rekao je: »Sorry, dečki, meni za potporu treba najmanje stotinu ljudi«.

Za divno čudo, brigada je odmah našla stotinu ljudi.

... Kada su pušteni na odmor, Štraseri su zaključili da bi bilo uputnije ratovati pod okriljem matične brigade. Kada je zapovjednik Zeko došao u stožer 100. brigade, bio je dočekan pitanjima: »Tko ste vi, otkud Vi, pa gdje ste se do sada skrivali?«... Kao da govori doskitalom mačoru.

Ovakve ratnike — osobenjake može imati samo narod čiji su banovi, biskupi i generali bili pjesnici.

DOMAGOJ DEVLIĆ

VATRENO PRANJE

SCENARIJ *MIKI* **CRTEŽ** *JOAKIM DABO-DASA*

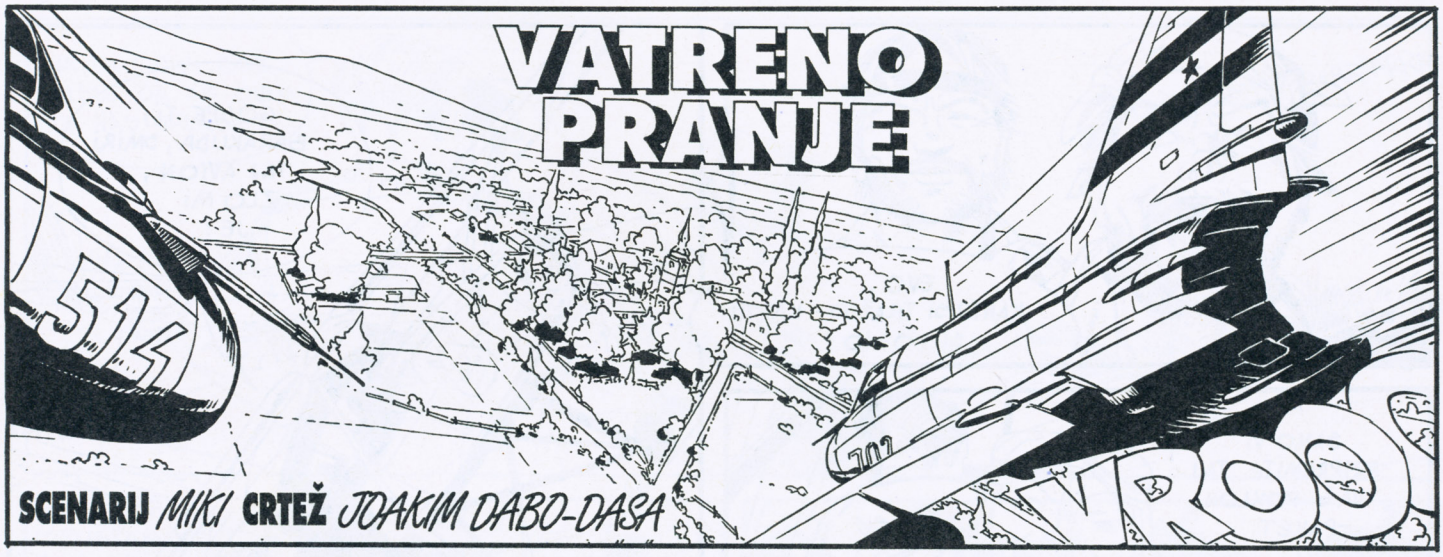

© MIKI ean Joakim

EVO, KANTU SI TRAŽIO - KANTU SI DOBIO !
GOSPE TI, BARAKUDA, SMIRI TAJ AVION, ZLO MI JE !
SAMO VI PRIPREMITE TAJ VAŠ POKLON -PAKET !
NEMA STRAHA, DALMOŠ, U SIGURNIM SI RUKAMA !!
KAO DA JE RIJEŠENO ! SAMO DA PREBACIM NA CENTRIFUGU I MOŽEMO ... HI, HI !!
EJ, MINER ! MENI JE ZLO !
KOJI SI MI TI DALMOŠ, PA TO TI JE KAO BURA NA MORU ! RADIJE MI POMOZI DA PAKET STAVIMO NA VRATA.
DRUŽE KAPETANE, PRIBLIŽAVA NAM SE NEKI AVION ...
DAJ DOGLED, VOJNIČE !
SPREMITE SE DEČKI ! TU JE FLEKA KOJU TREBA TEMELJITO OPRATI !

HA, HA! OVI, BRE, MISLE DA ĆE OVIM DA NAS UPLAŠE?
...VRRRVRRRARRRARRRKP
ISPUŠTAMO!!
MENI JE ZAISTA ZLO.
KRRVRRKKRK
SRANJE! ZAPELA JE! DIŽI AVION!!
ZAPELA! KAK' ZAPELA?
MENI JE ZL...BLSRAA
AHH!!
ŠLAP
OBORITE PROKLETE USTAŠE! SRUŠITE IH, BRE!!
ISPADNI! ISPADNI! ISPADNI!!

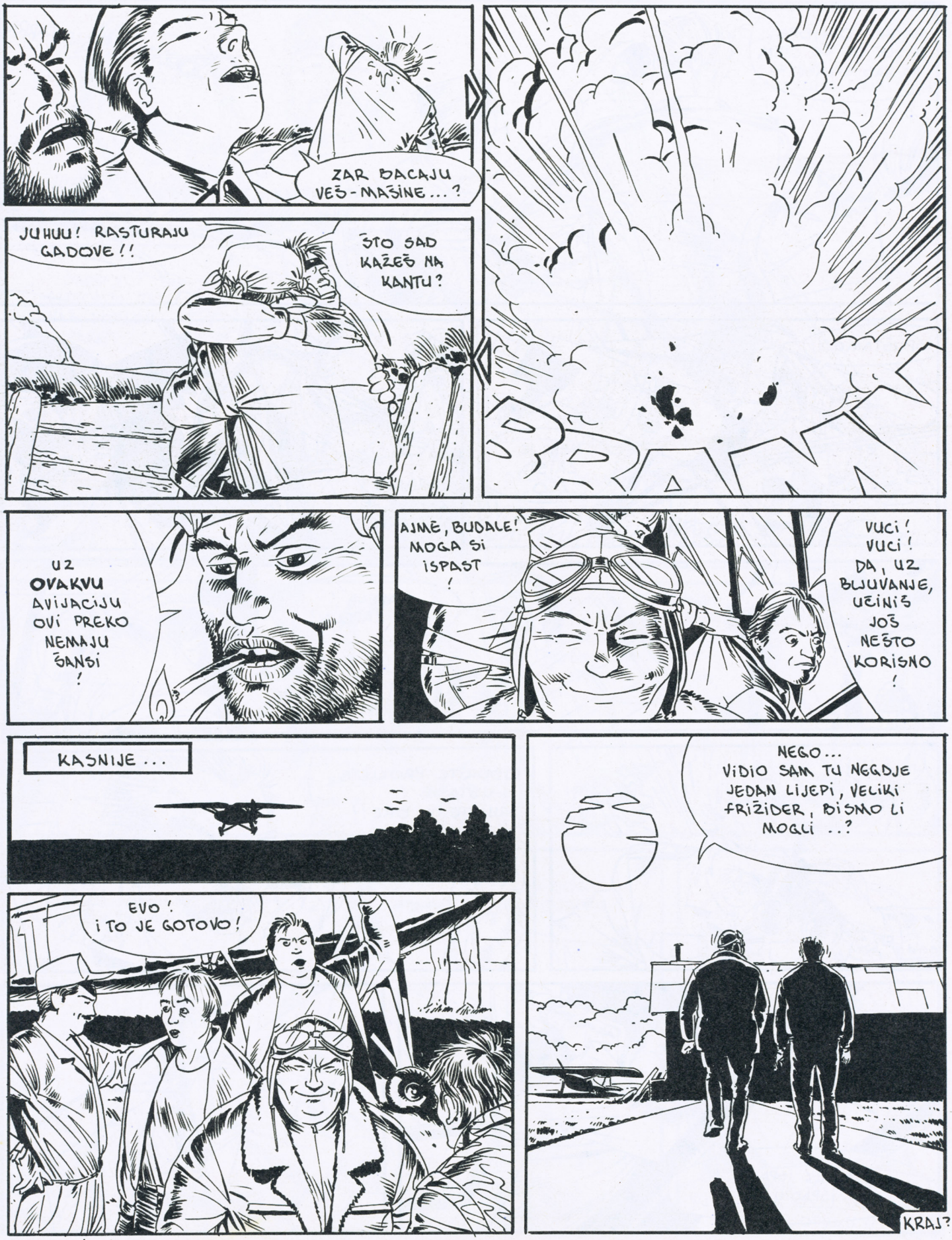

©Joakim and Miki

NAŽA
by ŠTEF
STRIC MARTIN BIO JE SRETNO OŽENJENEN ŠOVJEK...
MHMHMMMMM
A ONDA, JEDNOG DANA BACIO JE OKO NA TETU BARICU...
MALI MALI...
BUBI BUBI
TETA BARICA SE S NJIM MALO POIGRALA PA MU JE DALA NOGU...
GILI GILI
HEHEE
PU PU PU PU PU PU PU ...
GU GU GU GU...
OD TOG DOGAĐAJA STRIC MARTIN IMA TRI NOGE ...
HM?
HM
???
... I JOŠ SRETNIJI BRAK....
END

NEKAD BILO

Da je Engleska kolijevka nogometa — zna se. No, da su Englezi zbog svojevrsne izolacije, uvjetovane njihovom prepotencijom, prolili mnogo suza, ipak je manje poznato. Naime, kako su na Otoku imali vrlo visoko mišljenje o svom nogometu u doba prvih natjecanja za Svjetski kup, tako su Englezi jednostavno ignorirali prva tri Svjetska prvenstva (Urugvaj 1930, Italija 1934. i Francuska 1938.). I, eto, prvi put su se na SP pojavili tek 1950. godine u Čileu.

U prvoj utakmici Englezi su bez odviše teškoća nadvisili Čile sa 2-0. Idući suparnik bila je reprezentacija SAD. I tada su Englezi, inače skloni ironiji i bahatosti, počeli praviti pošalice na račun Amerikanaca. Sve je vrvilo od neukusnih šala (»Samo dva naroda ne znaju igrati nogomet, Amerikanci i Eskimi...«). No, šok je uslijedio na utakmici. Englezima su prisjeli i Amerikanci i Eskimi. Dakle, Amerikanci su pobijedili sa 1-0, zapravo. I dan-danas ovaj rezultat smatra se jednim od najvećih čuda u povijesti natjecanja za **World Cup.**

Tako je engleskom nogometu prisjela dobrovoljna izolacija. Put s Otoka na kopno nerijetko je i poslije donosio neugodna iznenađenja. Primjerice, 1953. godine sjajna reprezentacija Mađarske najprije je na čuvenom Wembleyu sa 6-3 dotukla Engleze, da bi u uzvratu Englezi opet doživjeli pravu blamažu, Mađari su ih pobijedili sa 7-1.

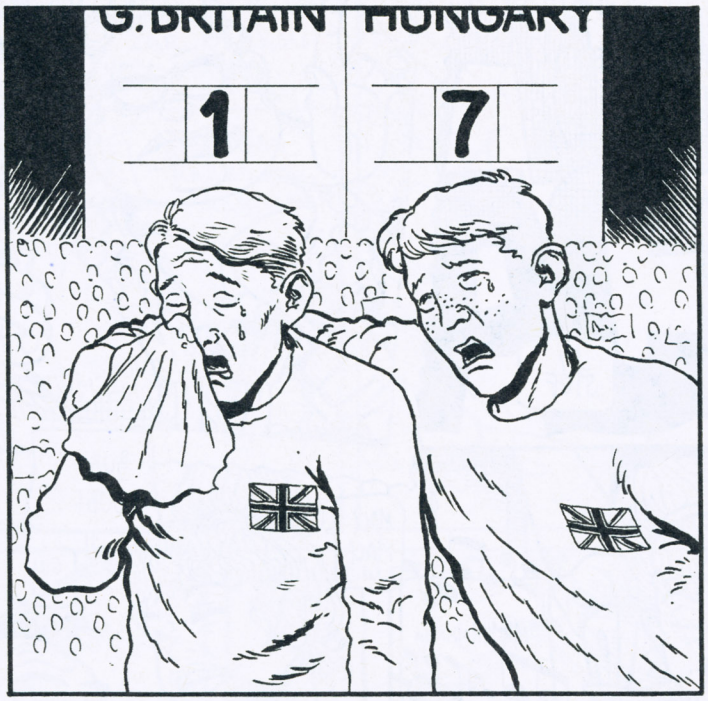

Ove zanimljivosti neprijeporno pripadaju u povijest nogometne igre i dokazuju kako ni Englezi, koji su nogomet i izmislili, nisu oduvijek bili velesila u tom sportu.

SPORTAŠ NAŠEG DOBA

Danas je tenis sport koji medijski okupira cijeli svijet. Upravo stoga, u posljednje vrijeme našu sportsku javnost impresioniraju rezultati mlade Zagrepčanke Ive Majoli (rođena 12. kolovoza 1977.). S dvije senzacionalne pobjede na WTA turniru u američkom gradu Houstonu, protiv Lori McNeil i Lisbet Davenport, Iva je naglo dospjela na 183. mjesto ženske rang-liste. A prije tog turnira bila je tek 537. Uistinu, sjajan napredak.

Iva Majoli počela je igrati kao sedmogodišnje dijete u zagrebačkom **Medveščaku.** Silnu nadarenost uočili su teniski stručnjaci i ubrzo se preselila u školu ATK **Mladost.** Ipak, vratila se u Medveščak i počela osvajati prvenstva Zagreba, Hrvatske i Jugoslavije. Na Europskom prvenstvu u Moskvi, do 14. godina, osvaja prvo mjesto.

Njene kvalitete uočio je jedan od najčuvenijih svjetskih trenera Nick Bollettieri koji je, ubrzo opet potvrdio da posjeduje jednu od najboljih teniskih škola na svijetu. Bollettieri je u vrhunske teniske krugove ubacio Moniku Seleš, Andrea Agassia, Jima Couriera...

Očito, hrvatski tenis je, nakon sjajnih muških predstavnika, Ivanišević, Prpića i Hiršzona, na najboljem putu da i u ženskoj konkurenciji dobije predstavnika koji će se vrlo dobro nositi s najboljima...

SVI NA ZRAK

U posljednje vrijeme većina europskih gradova ponovo otkriva bicikl. Dok je to za Amsterdam posve prirodno, drugi gradovi predugo su se gušili u ispušnim plinovima automobila. Doda li se tome i visoka cijena goriva, pred biciklom je i u nas budućnost.

I na ulicama Zagreba, možemo vidjeti sve više biciklista. Neki se samo opuštaju guranjem pedala, drugima je bicikl zamjena za auto ili tramvaj. Nažalost, u Zagrebu nema dovoljno žutom trakom označenih biciklističkih staza, kao u Ljubljani. No, da ih uopće nema — ne stoji. Horvaćanska avenija, od Jadranskog mosta do okretišta na Jarunu, ima fino označenu traku koja je rezervirana samo za bicikliste. Tim putem bez opasnosti može se stići do Sportsko-rekreacijskog centra Jarun koji prostora za bicikliste ima doista mnogo.

Staza u Kranjčevićevoj ulici vlasništvo je zagrebačkog kluba **Metalia-Commerce** i na njoj se iskušavaju pravi profesionalci. No, nije baš teška, te bi vješt i iskusan biciklist i ondje mogao iskušavati svoje umijeće. Samo, oprez!

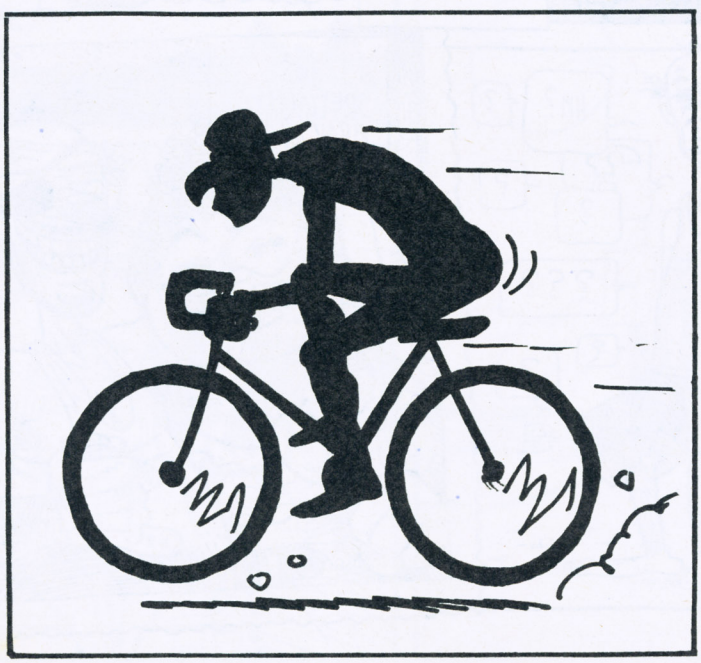

BRIJUNSKA VEZA

Kozorog, mufloni, jeleni lopatari, somalijske ovce, pume, gepardi, leopardi i crna pantera - novi su stanovnici Maksimira

Većina djece koja žive u velikim svjetskim metropolama gotovo nikad nemaju prilike vidjeti domaće životinje, kao što su krava, kokoš, svinja ili koza, pa vjerojatno misle da se mlijeko pravi u tetrapaku. Mi, srećom, još nemamo takvih problema, no, želimo li vidjeti kako izgledaju životinje iz dalekih egzotičnih krajeva, moramo prošetati do zoološkog vrta u Maksimiru. Sada ćemo za to imati i više razloga, jer se u novi dom useljava još dvadeset i jedan novi stanovnik.

S Brijuna se, naime, dok ovo čitate, sele nove životinje za zagrebački zoološki vrt. Idući put kada navratite u Maksimir, moći ćete vidjeti novog kozoroga, dva muflona, dva jelena lopatara i četiri somalijske ovce. Antilope — starosjedioci dobit će zanimljivo društvo — dvije modre antilope iz Indije, kao i tri lechwe-antilope iz Južne Afrike. Neobičan gost svakako je i kazuar, velika ptica koja je, doduše, zaboravila letjeti, ali zato ima izuzetno snažne noge, kao i koštani šljem na glavi.

Oni koji su već šetali vrtom znaju da u Maksimiru obitavaju lavovi, tigrovi i serval, no mačja će se porodica uvećati za dvije pume, dva geparda, leoparda i fascinantnu crnu panteru.

Dakako, za prijem novih stanara potrebno je urediti postojeće i sagraditi nove nastambe. Na popisu želja su polarni medvjedi, južnoamerički tapiri, pingvini, pelikani, plamenci i druge vrste ptica. Neke životinje uopće i ne treba nabavljati: zebra, naprimjer, upravo očekuje mlado.

Toliko zasad. U sljedećim brojevima **Plavog zabavnika** moći ćete čitati više o tim životinjama.

BORO ŠANTIĆ

TAJNA CRNE KRALJICE

Nakon noći s Barbarom - kaže predaja - njenog odabranika najčešće bi ujutro strmoglavili niz zidine burga. Medvedgrad su, naime, osim osvajača, oduvijek opsjedale legende i mračne priče.

ILUSTRACIJA: IVAN GREGOV

Crna kraljica, je'n dva, tri! Koji je kip najljepši?!«

To izvikuje igrač okrenut zidu ili drvetu. Ostali sudionici igre, izvijeni ili zgrčeni, već kako je tko izabrao, očekuje da se izvikač okrene od zida i izabere »najljepšu« kreaciju njihova body-arta. Kakav god položaj zauzeli, moraju nepomično čekati izbor glavnog igrača. Sretnik kojega izabere Crna kraljica odlazi pred zid. Sada je on Crna kraljica.

Ne znam koliko klinci danas igraju tu igru, no sigurno je jedno: ona je vrlo stara i vezana je za ove krajeve. Točnije – za Medvedgrad. Taj burg, smješten na južnim obroncima Zagrebačke gore, podignut ondje da bi bio utočište i zaštita okolnom stanovništvu, a prije svega purgerima kraljevskog Gradeca, naskoro su počeli zaposjedati i svojatati plemići. Najpoznatiji među njima bili su oni iz rodova Celjskih i Gregorijanaca. Medvedgrad je bio pod Gregorijancima, kad ga je potkraj XVI. stoljeća razorio potres. Poslije toga nije obnavljan, sve do danas. Igra Crna kraljica vezana je, najvjerojatnije, za doba vladavine grofova Celjskih, sredinom XV. stoljeća, a inspirirana ličnošću Barbare, žene Fridriha Celjskog.

Puk je pričao da je ta žena, skrivena iza moćnih zidina medvedgradskog burga, dovlačila mladiće iz okolice, odabrane po pristalosti. Što im je radila, možete si po volji ili sklonosti zamišljati, no u pravilu je završavalo smrću odabranika. Ako bi mladić umro, ujutro bi truplo strmoglavili niz zidine, a ako bi nesretnik preživio noć s Barbarom, prognali bi ga u zoru u šume Medvednice, a onda organizirali »lov«, pustivši za njim krvoločne pse, dresirane za lov na medvjede ili veprove.

Neke vrlo stare priče, vezuju igru Crna kraljica za boravak vitezova templara u sjevernoj Hrvatskoj. Templari

KAMEN U TRAVI

ILUSTRACIJA: RADOVAN DEVLIĆ

su bili crkveni viteški red, osnovan 1119. godine, uspostavljen da štiti hodočasnike u toku njihova puta u Jerusalem, na poklonstvo svetom grobu, ili nekom od mjesta s Kristova križnog puta. U svetoj zemlji red je izdržao u svojoj zadaći i zavjetu (čednost i siromaštvo), no u Evropi, osobito u Francuskoj, postao je predmetom zavisti zbog svog bogatstva i moći. Kada je 1291. pao Sveti Ivan od Akra, zadnja kršćanska tvrđava u svetoj zemlji, iskoristio je to francuski kralj Filip Lijepi da uništi red. Istraga nad vitezovima počela je 1307., a završila zabranom reda od strane Pape, te spaljivanjem uhićenih templara 1314. godine, zajedno sa zadnjim velikim magistrom reda, Jacquesom De Molayem. Kakve veze sve to ima s Medvedgradom, pitate se?

Ima. Naime, jedna od osnovnih optužbi odnosila se na prizivanje duhova, spiritizam i čarobnjaštvo, te obožavanje »glave«. Svjedoci su tvrdili da su braću zatjecali kako se mole glavama i razgovaraju s njima. Je li riječ o lubanjama neprijatelja ili o obožavanju svetinje, svjedoci se nisu mogli složiti. Prevagu je vjerojatno odnijela priča. Prije mnogo vremena, kaže ta priča, zaljubio se templarski zapovjednik Sidona u Gospu od Maracleje. Gospa je bila tek poodrasla djevojčica, a templar pod zavjetom, tako da je nesretnik strašno patio.

Mala gospa teško se razboljela, uskoro umrla. Templar je poludio. Noć po pokopu, uđe u njenu grobnicu, otvori kriptu i obljubi mrtvu ljubav. Dok je, sav zgrožen svojim činom, teturao prema izlazu iz grobnice, stiže ga njen mukli glas – da dođe nakon devet mjeseci po svoje čedo. Proganjan osjećajem strašne krivnje, vratio se nakon devet mjeseci, točno u isto vrijeme. Otvori kriptu. Među bedrenim kostima ležala je mala blještava bijela lubanja. »Uzmi je. U tom znaku pobijedit ćeš sve svoje neprijatelje. . .« Postao je uistinu nepobjediv, strah i trepet za nevjernike. Kada je preminuo, lubanja je prešla u vlasništvo reda.

Na križištu Nove vesi i Male ulice, prilikom kopanja osamdesetih godina, otkriveni su kameni temelji templarskog samostana. O njemu nema podataka ni u kraljevskim spisima, ni crkvenim spomenima. Zna se da je samostan opustio još prije 1320. godine. Nekako istovremeno puk je počeo pričati o pojavi prekrasne jahačice u okolici Medvedgrada. Kažu da je bila vrlo mlada, tek odraslija djevojčica, no da je bila tako neobično privlačna, da bi nesretnik koji bi naletio na nju potpuno poblesavio i slijedio prikazu. Obično bi ih nakon nekoliko dana nalazili rastrgane od medvjeda. Putevi oko Medvedgrada postepeno opustješe, no priča o gospi nije zamrla, sve dok na Medvedgradu, pored palasa i ponad zdenca, ne podigoše prekrasnu gotičku kapelu Svetog Filipa i Jakoba. . . u francuskom stilu. Možda to nema nikakve veze, ali vrijedi posjeta burgu, zar ne?

SALAMINA KAO

Pomorska bitka kod Salamine jedna je od najsudbonosnijih (presudnih) sukoba u svjetskoj povijesti. Naime, devet dana po proboju kroz klance Termopila, golema perzijska vojska razlila se atičkim krajem. Atena je bila sablasno prazna, kad su tišinu napuštenog grada razbili toplotom, rzanjem, promuklim povicima i zveketom, konjanici iz prethodnice Kserksove vojske.

Sam Kserkso uputio se sa svojom pratnjom prema moru. Perzijski car bio je već pomalo umoran od ovog pohoda, koji je isprva zamislio kao kaznenu ekspediciju. No, neprilike su počele, već pri prelasku vojske preko tjesnaca Dardanele, iz Azije na tlo europske Grčke. More je iznenada zakuhalo i razbilo ponton feničkih brodova, progutavši pritom mnogo vojnika. To je razjarilo velikog Kserksa, tim prije što je već dugo sumnjao da su prevrtljivi bogovi mora naklonjeniji lažljivim grčkim kramarima, nego njemu. Zato je dao bičevati more sve dok se ne smiri. Napokon se i smirilo. Poslije je došlo do bruke kod Termopila. Ujedinjene snage Grka, pod zapovjedništvom ratnog spartanskog kralja Leonide, zauzele su te duboke klance. Juriš za jurišom razbijao se o oklope grčkih hoplita, ako nije splasnuo u proboju kroz šumu oštrica njihovih dugih kopalja. I bilo bi loše po Perzijance, da se među Grcima nije našao čovjek koji je za pristojnu nagradu pokazao vojsci velikog cara obilazne puteve. Kad su Grcima banuli iza leđa, ovi su dali petama vjetra. Doduše, ne svi. Ostali su Spartanci pod Leonidom i vojnici iz malog grada Plateja. Klanje tih nerazumnih i tvrdoglavih ljudi potrajalo je nekoliko dana. Mučenje i ubijanje preživjelih oduzelo je još jedan dragocjeni dan. Eto, zašto je veliki car bio mrzovoljan i umoran.

Atenska vlada pobjegla je na otoke. Temistokle, zapovjednik atenskog brodovlja, odredio je da se žene i djeca Atenjana i stranaca koji žive u Ateni, evakuiraju u Trezenu, grad s druge strane Eginskog zaljeva, a starci i dragocjenosti na Salaminu. Vlasti Trezene odredile su prognanicima novac za osobne troškove i dopustile djeci da uzimaju voće i povrće iz privatnih vrtova. Temistokle je učinio još nešto...

...Noć uoči bitke Kserksa je silno obradovala vijest da će pošteni Grci u jeku bitke napustiti Atenjane i sa svojim brodovljem preći na stranu flote velikog cara. Plemenitu Kserksovu dušu veselilo je što neće morati kažnjavati sve gradove i narod Helade, te što će poslije ovo nepotrebnog, ali pravednog rata moći zapisati mirne savjesti: »Nisam morao satrti cijeli narod. Hvala bogovima, bilo je i poštenih...«

U zoru, perzijska je flota, sigurna u svoju nadmoć, uplovila u tjesnace između Salamine i kopna, predvođena snažnim i visokim feničkim brodovima. Dvije stotine egipatskih brodova poslao je car još te noći da zatvore zapadnu stranu kanala. Začelje perzijske flote činili su jonski brodovi, dakle, snage maloazijskih Grka. Perzijska flota od 400 brodova tako se sabila u tjesnacu širom samo kilometar i pol. A onda je počelo!

Kserkso je gledao s obale kako grčki brodovi blokiraju izlaze iz tjesnaca. Nije bilo prebjega. Brodovlje Korinta, Atene, Egine, Megare i saveznika s Peloponeza prokuljalo je iz uvala i zatona, lako manevrirajući svojim plitkim gazom, i oborilo se na goleme feničke brodove. Ti brodovi dubokih mora ubrzo su se u nemoći počeli nasukavati. Tako nepomični, postajali su laka meta brzim grčkim brodovima, nemoćni pod razarajućim udarima njihovih brončanih kljunova. Treba li dalje opisivati? Dovoljno je navesti Eshila: »More je bilo pokriveno olupinama i crveno od ljudske krvi.«

Perzijanci su izgubili polovicu svoje flote, a Grci 40 brodova... Kako ovaj događaj, koji se zbio 480. godine prije Krista, poznato i blisko zvuči, zar ne?

DD

ILUSTRACIJA: ESAD RIBIĆ

SUDBINA

More je bilo pokriveno olupinama i crveno od krvi. Perzijanci su izgubili polovicu flote, svladani malim grčkim brodovima, a cijela priča o hrabrosti i izdaji i danas se doima bliskom.

VELIKANI GLAZBE:

LUKA SORKOČEVIĆ

PRVI HRVATSKI SIMFONIČAR

Luka Sorkočević, potomak ugledne patricijske obitelji nekad slavne Dubrovačke Republike, rođen je 13. siječnja 1734. Već zarana dobio je glazbeni odgoj, iako mu je bila predodređena politička karijera. Vjerojatno je putovao i u Italiju i ondje također izučavao glazbu, iako je sigurno bio povezan i sa živim umjetničkim životom rodnog grada, u kojemu se mnogo brige posvećivalo knjizi, kazalištu i glazbi. Luka Sorkočević proveo je mladost vjerojatno najvećim dijelom u ljetnikovcu svoje obitelji na Lapadu, a ta zgrada i danas stoji potpuno sačuvana.

Na žalost, ne znamo mnogo o životu te stvaralačke ličnosti, ali je dokazano da je Luka Sorkočević, i uz dužnosti u političkim poslovima Dubrovačke Republike i sigurno nemalih briga da bi očuvao bogato imanje svojih predaka, vrlo volio društvo obrazovnih ljudi i često u svojoj palači u gradu ili u ljetnikovcu priređivao glazbene svečanosti. Tom se prilikom izvodila glazba tada poznatih evropskih skladatelja, ali i djela koja je skladao sam Luka Sorkočević, iznenađujući svoju okolinu i poznavaoce glazbe svježinom i zanimljivošću skladbi.

Humanist široke naobrazbe, Luka Sorkočević svoje djelovanje nije ograničio samo na Dubrovačku Republiku. On je podržavao veze i s mnogim uglednim umjetnicima i znanstvenicima u drugim krajevima, a čini se da ga je osobito prijateljstvo vezivalo s istaknutim splitskim skladateljem Julijem Bajmontijem. Luka Sorkočević je posljednjih godina života intenzivno radio za dobro Dubrovačke Republike kojoj je prethodio skori kraj. Sorkočevićeva je palača bila odmah iza Kneževa dvora. Ne zna se zašto je 1789. napravio samoubojstvo bacivši se s prozora te palače.

Luka Sorkočević je bio prvi simfoničar hrvatske glazbe. Sačuvano je šest njegovih kratkih simfonija, koje se danas izvode na festivalskim priredbama Dubrovačkih ljetnih igara, osobito na koncertima u atriju starog Kneževog dvora, gdje domaća i međunarodna publika uvijek iznova s iznenađenjem sluša lijepu orkestralnu glazbu nekadašnjeg dubrovačkog patricija. Luka Sorkočević uputio je u glazbu i svog sina Antuna, koji je bio posljednji poklisar Dubrovačke Republike u Parizu i koji je i sam bio nadareni skladatelj instrumentalne i komorne glazbe.

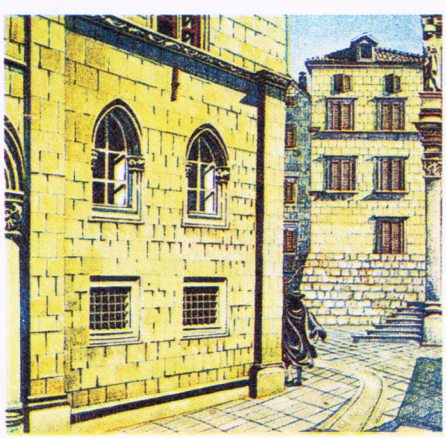

NEKOĆ EUROPA

U 9. stoljeću glagoljaško pjevanje našlo je utočište u starohrvatskim crkvicama duž našeg obalnog pojasa. Vrijednost tih napjeva poznata je svim teoretičarima glazbe u svijetu.

ILUSTRACIJA: HRVOJE RUŽIĆ

U želji da se što prije povežu s Europom, u ovom slučaju sa Zapadnom rimskom crkvom, naši su preci željeli što prije uvesti u službu rimsku liturgiju. Ali, kako za školovanje svećenika treba i dosta vremena i dosta sredstava, a kako strpljenje nije bila vrlina naših predaka, oni su odlučili da služe liturgijske obrede na staroslavenskom jeziku, te na taj način uštede na klasičnom obrazovanju svećenika (a s njime, naravno, i na obrazovanju puka). I tako se još u IX. st. duž cijelog obalnog područja obavljaju obredi na staroslavenskom jeziku, a popovi, nazvani glagoljašima, služe se crkvenim knjigama pisanim glagoljicom. No, kako je crkvene obrede pratilo pjevanje, a za zapisivanje napjeva treba također biti obrazovan (naši popovi glagoljaši nisu bili osobito), javio se problem zapisivanja napjeva. Najjednostavnije rješenje (koje opet pokazuje svu genijalnost naših predaka) bilo je da se napjevi ne zapisuju, već prenose usmenom predajom. I tako su stari Hrvati dokazali da je za kulturu nekog naroda često bitnije dobro pamćenje nego obrazovanje, jer neke od tih paraliturgijskih pjesama koje su se pjevale u devetom stoljeću (kao »Gospin plač«, i »U se vrime godišća«) održale su se u crkvama krčke, senjske, zadarske, šibenske biskupije te u Istri, sve do danas. Da je sve to bilo zapisano u knjigama, do danas bi bilo dobrim dijelom i uništeno.

Koje su bile karakteristike glagoljaškog pjevanja? To je prije svega miješanje elemenata gregorijanskog korala, preuzetog iz rimske liturgije, s hrvatskim folklornim napjevima. Kako se pjevanje često razvija iz govorene riječi, nema velikih melodijskih skokova, a niti simetrije karakteristične za folklorne napjeve. Budući da je glagoljaško pjevanje zapravo poteklo iz puka, te je namijenjeno puku, nikada nije bilo bitno da pjevaju samo dobri pjevači, nego svi oni koji to žele i koje to veseli. Zato se često (zapravo gotovo uvijek) moglo čuti dvoglasno i višeglasno pjevanje, kao i netemperirano pjevanje (koje bismo danas nazvali »falš«-pjevanjem).

Iako su se rimske crkvene vlasti oštro protivile liturgiji na staroslavenskom jeziku, zbog čega su popovi glagoljaši bili proganjani, tvrdoglavost starih Hrvata ni onda nije poznavala granice. Nakon nekoliko stoljeća natezanja, rimska crkva ipak morala potiho kapitulirati i ostaviti glagoljaše da glagoljaju sve do 1965. g. kada je nakon drugog vatikanskog koncila u liturgiju i službeno uveden narodni jezik (bolje ikad nego nikad).

I tako je glagoljaško pjevanje našlo svoje utočište u starohrvatskim crkvicama diljem našeg obalnog pojasa, te jedno s drugim postalo kulturno-ujetničko dobro specifično za ove naše krajeve. Vrijednost mu je danas poznata svima iole ozbiljnijim teoretičarima likovne glazbene umjetnosti u svijetu.

Što se nas tiče, nije osobito bitno je li do tih dostignuća dovela sposobnost ili nesposobnost, znanje ili neznanje, tvrdoglavost ili popustljivost starih Hrvata. Važno je da znamo da smo po nečemu posebni i da je to nešto od izuzetne vrijednosti, kako za našu povijest, tako i za kulturnu povijest Europe. Onda smo bili dio Europe.

SANDA VOJKOVIĆ

BRUCE SPRINGSTEEN

Čak i najžešći rokeri jednom moraju shvatiti da cesta ima kraj i da ljubav nije samo usputni okršaj u nekom motelu pokraj autoputa. Bruce Spreingsteen, američki specijalist za strast, u pet dugih godina stvaralačke krize napokon je došao do te spoznaje. **Boss** je ovih dana izdao čak dva nova albuma, **Human Touch,** na kojem varira klasične rokerske teme i **Lucky Town,** kojim dokazuje da i zreli roker može izbjeći blues. Springsteen danas uživa u onom što inače nazivaju američkim snom o sreći: žena, klinci i mnogo slobodnog vremena, te spoznaja da onaj gore na nebu ima za svakoga, pa i za jednog Brucea, uvijek pravo rješenje.

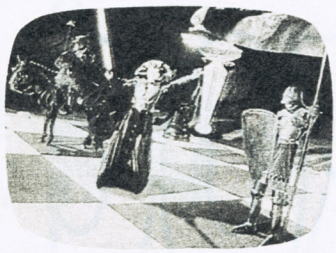

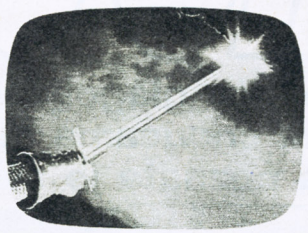

MARINAC

Uz pompoznu vagnerijansku glazbu kreću se na golemoj šahovskoj ploči konjanici i pješaci u punoj ratnoj opremi, stilskoj mješavini srednjovjekovnih oklopa i kostima iz soi-fi filmova. Na kacigama mrtvačke glave, zlokobna i skamenjena lica ratnika i laserski mačevi viđeni u rukama Darta Vadera iz Lucasovih legendarnih **»Ratova zvijezda«.** Mač dodiruje munju s neba, a svjetlo se materijalizira u obliku — američkog marinca. »Nazovi 1-800-MARINES« jedina je poruka kojom američka ratna mornarica s TV-ekrana pokušava privući momke u svoje prilično pročešljane redove. Rat za američku video-generaciju možda i jest kompjutorska igra, kao onaj u Iraku. Na našim turobnim prostorima, nažalost, nije.

MICKEY MOUSE

Za one koji još nisu čuli da je 12. travnja pokraj Pariza otvorena europska kopija kalifornijskog **Disneylanda** i **Disney Worlda** na Floridi, Mickey Mouse poručuje: dođite u **Euro Disney!** U Seine-et-Marne, tridesetak kilometara od glavnog grada Francuske, na površini velikoj kao jedna petina Pariza, nikao je **Magic Kingdom** okružen hotelima (5000 soba), umjetnim jezerima, trgovinama, restoranima i poslovnim zgradama. U toku šest godina gradnje utrošeno je gotovo četiri i pol milijarde dolara, ali to je tek prva faza Mickeyeve invazije — **Euro Disney** tek očekuje gradnja novih kapaciteta. Cijene ulaznica su više nego masne (40 dolara za odrasle, 26 za klince), a noćenje u luksuznijoj verziji hotela stoji i 350 dolara, pa Englezi tvrde da za taj novac mogu skoknuti i do sunčane Floride. Ipak, slonić Dumbo, Pajo Patak, Snjeguljica i patuljci čekaju na novom terenu bitku za turbo-limače i one malo odraslije.

TINA

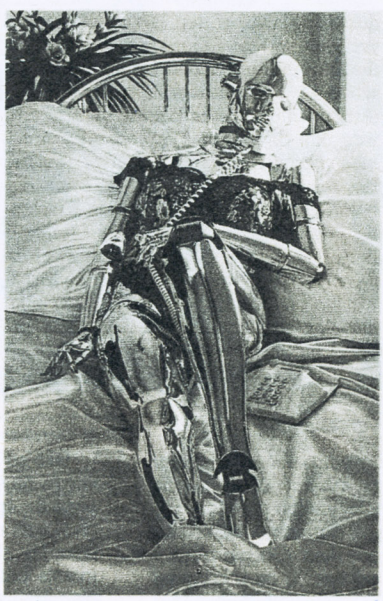

Dimenzije su joj manekenske (83-57-84), ten blistav, a pokreti savršeno odmjereni. Telefonira u krevetu i lješkari na svilenoj posteljini u zavodljivom crnom rublju. Tako, naime, Japanci zamišljaju savršenu ženu robota s mnogo seksepila, a Pigmalion je bio Shogo Masaki, glavni inženjer firme **Nippon Visual Co.** Tina će ubuduće zabavljati TV-gledaoce nacionalnog programa NHK u znanstvenofantastičnoj seriji, a svoje kreatore stajala je pristojnih jedanaest milijuna maraka. Zlobnici kažu da Japanci više ne mogu ni udvarati, ako sjajni objekt želja nema u glavi i još ponegdje barem nekoliko čipova.

ANTONIO FARA

Dame su božanstvene, muškarci muževni, a njihovi odnosi više nego kićeni u najnovijem stripu »Slučaj Venus« talijanskog crtača Antonija Fare i autora teksta Daniela Brollija. Venusovci žive u vlastitom svijetu i imaju vlastitu povijest, mjesto radnje je san, a vrijeme događanja irealno. Autentična je samo čežnja za svijetom, šarenim kao strip, a brzim kao film.

LUDI DOG

Strah vlada u gradiću na divljem Zapadu. Banda Doga McCreeja kidnapirala je gradonačelnika i njegovu kćer, a šerifa zaključala u zatvor. Građani drhte za svoje živote. A onda, jednog dana, točno u podne u grad dolazi stranac... Ne nosi ni opasač, ni mamuze, ni šešir, već običnu majicu, a može i suknju. Štoviše, stranac-spasilac možete i vi biti, ako ubacite u automat novčić i završite priču hepiendom na vlastiti način. **Ludi Dog McCree,** naime, nije igrani film, nego igra u filmu, prvi vestern u kojem su sami gledaoci režiseri. U automatu **Ludi Dog** pojavljuju se pravi glumci, a ne kompjuterske figure, dok igrač odmah pokraj otvora za novčić nalazi i pištolj kojim stupa u akciju kada zaželi. U **Ludom Dogu** pohranjeno je trideset različitih ključnih scena, a kojim će se tokom odvijati, ovisi o pucateljskoj spretnosti gledatelja-igrača. Za one koji pucaju poput Johna Waynea, film traje samo 40 minuta. Prvih 1200 automata već je instalirano u video-igračnicama Evrope, a u pripremi su jedan scifić i jedan krimić.

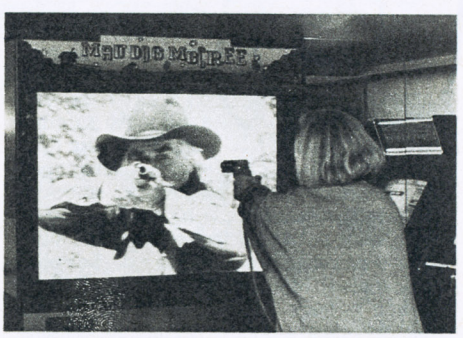

TAJ ČUDESNI SVIJET

K. BRANDT

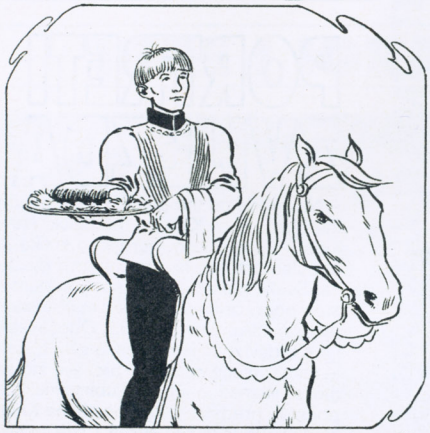

Francuska pokrajina Burgundija poznata je u svijetu po dobrim vinima, ali i po običaju iz 15. stoljeća da na velikim kraljevskim gozbama jela poslužuju konjanici.

Veliki vojskovođa Aleksandar Makedonski na svojem je osvajačkom pohodu osnovao petnaestak gradova, od kojih je deset kršteno njegovim imenom.

Kada bi htio nabrojati do milijun, čovjek bi trebao danonoćno brojiti barem osam do deset dana. To izgleda manje čudno ako se zna da jedan dan ima samo 86.400 sekundi.

Albatros, gospodar južnih mora, raskriljen dosiže i do četiri metra. To je više od raspona krila malih teledirigiranih aviona koje neke zapadne vojske koriste za špijunažu.

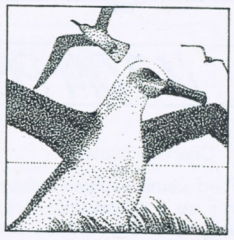

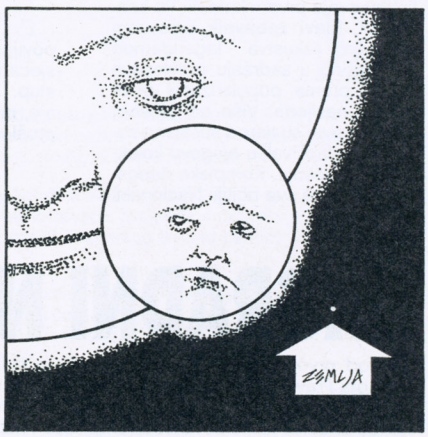

Sunce je volumenom 1.300.000 puta veće od Zemlje. Svejedno je svemirski patuljak, jer postoje zvijezde milijun puta veće i od Sunca.

SALOMON

DARKO MACAN

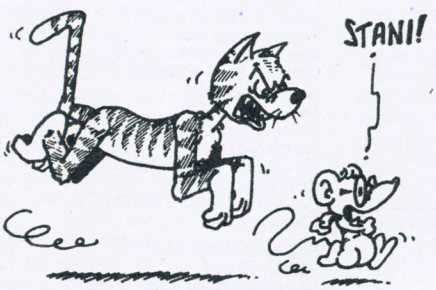

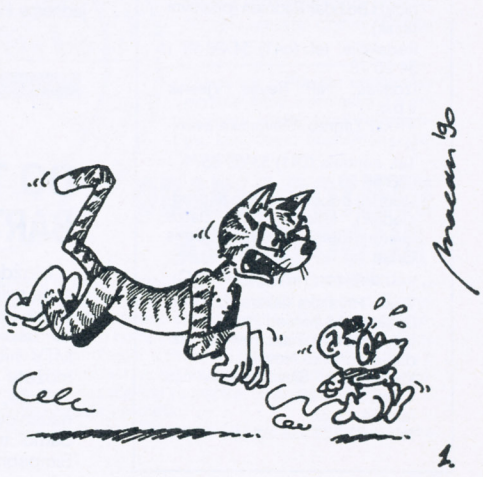

TUTI FRUTI

U TOM PISMU PIŠE...

Cijenjeni čitatelji,

Pred vama je **Plavi zabavnik.** Svi koji se s nostalgijom sjećaju **Plavog vjesnika,** već su prepoznali ljubav svoje prve mladosti. Po koncepciji, **Plavi zabavnik** uglavnom obnavlja iskustva legendarnog **Plavca,** no u sadržaju prevladava težnja prema popularizaciji povijesnog nasljeđa. Više od tričetvrt stoljeća ovaj su narod sustavno zakidali i zatupljivali u njegovu kolektivnom sjećanju. Kompleks nepostojanja bio je sve očitiji. Nacionalni osjećaj i spoznaja o sebi sveo se na navijanje za boje klubova i u rijetkim slučajevima, no poznavanje kitica pjesme **Ustani bane...** No za to je čak prijetio zatvor.

Eto, zato **Plavi zabavnik** njeguje povijesno. Pokušat ćemo obnoviti sjećanje ne nametući školski pristup. Zanima nas bajkovito pričanje, mozaik prekrasne priče kakva prošlost hrvatskog naroda i jest.

Radovan Devlić
glavni urednik

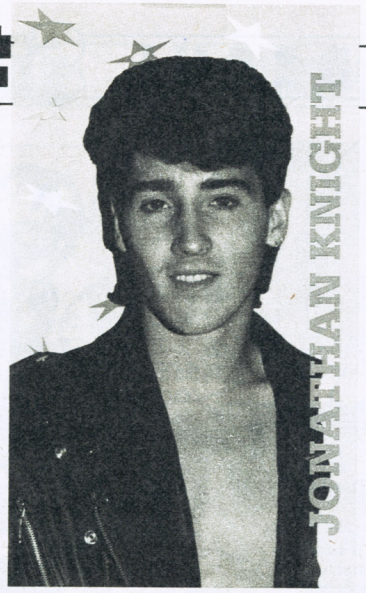

PORTRETI ZVIJEZDA

New Kids on the Block, New Kids on the Block, New Kids on the Black, New Kids... Upravo je nevjerojatno kolika je popularnost petorice talentiranih dječaka. Svaka pjesma, svaki spot, svaki nastup popraćeni su frenetičnim obožavanjem publike širom svijeta. Obožavatelje o Kidsima zanima upravo sve. E, kad je tako, odlučili smo vam reći sve što se može saznati o vašim ljubimcima. Za početak predstavljamo Jonathana Knighta, a u idućim brojevima i sve ostale dečke. Jer, kao što smo rekli na početku: New Kids on the Block, New Kids...

Ime — Jonathan
Prezime — Knight
Datum i mjesto rođenja — 29. 11. 1968. — Massachussets
Znak u horoskopu — Strijelac
Visina — 180
Težina — 76 kg
Boja kose — tamno smeđa
Boja očiju — svijetlo smeđa
Braća — Chris i Jordan
Sestre — Sharon i Allison
Ime majke — Marlene Puttman
Ime oca — Terence
Najveća želja — pronaći pravu ljubav
Prva kupljena ploča — »Blue Eyes« — Elton John
Najdraža knjiga — Zameo ih vjetar
Najdraži sport — Tenis
Najdraži pjevač — George Michael
Najdraži bend — Chicago
Najdraži film — Pretty Woman
Najdraži glumac i glumica — Richard Gere i Julia Roberts
Najdraža hrana — Biftek i prženi krumpirići
Najdraža boja — bijela
Najdraži automobil — Ford kabriolet
Najdraži motor — Honda
Najdraža odjeća — Casual
Instrument koji svira — klavijature
Hobi — skupljanje leptira i suhog cvijeća
Snovi o budućnosti — oženiti se i imati barem četvero djece
Najbolji način za provesti dan — šetati uz more sa svojom djevojkom
Idealna djevojka — poput princeze iz bajke
Najljepša uspomena iz djetinjstva — prvi dan škole
Opis samog sebe — sramežljiv, povučen, sanjar i možda malo preosjetljiv

NAGRADNI NATJEČAJ

Već od prvoga broja, cijenjeni čitatelji, očekujemo vašu suradnju. Tema: maskota **Plavog zabavnika!** Naime, u suradnji s **Malavizijom** Hrvatske televizije priređujemo natječaj za lik koji će nam postati zaštitnim znakom. Svaki tjedan odabrat ćemo tri najuspješnija rada i nagraditi ih. Nakon šest tjedana predizborne šutnje, od osamnaest maskota u užem izboru, biramo jednu za najuži izbor. Dakako, slijedi i veća nagrada.

Pridržavamo si pravo da vaše zamisli preoblikujemo u skladu sa zahtjevima lista, no te promjene nipošto neće utjecati na izvornu ideju.

Na suradnju pozivamo čitatelje svih dobi, bez obzira na likovne sposobnosti. Pišite nam i šaljite što više prijedloga. Tražimo **Plavog zabavljača!**

Uredništvo

PLAVI ZABAVNIK

Glavni urednik:
RADOVAN DEVLIĆ
Redakcija: Dražen Matošec (urednik), Darko Macan (urednik stripa), Boro Šantić (blokovski urednik), Igor Masnjak (grafički urednik), Žvonko Šimunić (tehnički urednik), Jasna Jelinčić (tajnica) i Božidar Radman (poslovni tajnik)
Redakcija: tel. (o41) 34 20 77 i 34 20 78
Izdavač: NIP Revije Vjesnik s.p.o.
41000 Zagreb, Slavonska avenija 4
Tel. centrala (041) 33 33 33 i 66 66 66
Upravni odbor: Ivica Gaži (predsjednik), Milovan Šibl, Zlatko Giedec, Branko Hebrang i Boris Grbin
v.d. direktor: HRVOJE HITREC
Tisak: Hrvatska tiskara d.o.o.
Direktor: Muhamed Pašić
v.d. direktora Tisak revijalnih izdanja Zdravko Novak
Komercijala: Slavonska avenija 4, tel. 34 21 28
fax: 34 12 22
telex: 21-121 vsk zg

14. KAT

Cijenjena gospodo, može li se vas i dalje nazivati izdavačem stripa? Naime, nakon brzog gašenja **Batmana,** početkom pretprošle godine, **Vjesnik** nema niti jednog ozbiljnog strip izdanja **(Alana Forda i Toma i Jerrya** neću računati u ozbiljna izdanja).

Gledam **Vjesnikov** neboder. Ima petnaest katova. Zar na njima nema jednog čovjeka koji bi mogao raditi strip-časopis? Vratite nam barem **Maxi!**

Pridjev cijenjena iz uvoda trebate tek zaslužiti.

Strip! Strip! Strip!

Željko Vlahović

Da, sada nas se može nazvati izdavačem stripa. Pa smo opet cijenjeni, na jednome katu.

DO THE BARTMAN

Možda najpopularniji crtani junaci na svijetu trenutno su Simpsonovi, na čelu s Bartom. Nakon izuzetno uspješne serije crtića, kao i MTV hita **Do the Bartman,** sada možete Simpsone nositi i na glavi. Točnije, na ušima, jer veliki su hit naušnice s likovima slavne obitelji. Samo treba odabrati kojeg ćete Simpsona objesiti. Na uho, dakako.

HIT TJEDNA

(EVERYTHING I DO) I DO IT FOR YOU — **Bryan Adams**

(SVE ŠTO RADIM) RADIM ZBOG TEBE

Look into my eyes —
You will see
What you mean to me
Search your heart —
Search your soul
And when you find me there
You ll search no more
Don t tell me
It s not worth tryin for
You can t tell me
It s not worth dryin for
You know it s true
Everything I do — I do it for you

Look into my heart —
You will find
There s nothin there to hide
Take me as I am —
Take my life
I would give it all I would sacrifice
Don t tell me
It s not worth fighting for
I can t help it
There s nothin I want more
Ya know it s true
Everything I do — I do it for you

There s no love —
Like your love
And no other —
Could give more love
There s nowhere —
Unless you re there
All the time — all the way

Don t tell me
It s not worth tryin for.
I can t help it
There s nothin I want more
I would fight for you —
I d lie for you
Walk the wire for you —
Ya I d die for you

Ya know it s true
Everything I do — I do it for you

Pogledaj u moje oči
vidjet ćeš što mi znači
Pretraži svoje srce
Pretraži svoju dušu
I kad me tamo pronađeš
Nećeš više tražiti
Ne reci mi
Da ne vrijedi pokušati
Ne možeš mi reći
Da ne vrijedi umrijeti za to
Znaš da je istina
Sve što radim
Radim za tebe

Pogledaj u moje srce
Vidjet ćeš da
Se tamo ništa ne krije
Uzmi me kakav jesam
Uzmi moj život
Dao bi ti sve što mogu žrtvovati
Ne reci mi
Da se ne vrijedi boriti
Ne mogu si pomoći
Ništa ne želim više
Znaš da je istina
Sve što radim — Radim za tebe

Ne postoji ljubav
Poput tvoje ljubavi
I niko drugi
Ne može dati više ljubavi
Ne postoji ništa
Ako nisi tu
Cijelo vrijeme — Cijelim putem

Ne reci mi
Da nije vrijedno pokušati
Ne mogu si pomoći
Ništa ne želim više
Borio bi se za tebe
Umro bi za tebe
Plesao po žici za tebe
Da, umro bi za tebe

Znaš da je istina
Sve što radim — Radim zbog tebe

IGRE I IGRARIJE

ROLE PLAYING GAMES

Prije nekoliko godina kod nas su se polako počele pojavljivati igre »Role Playing« (RP). Takav tip igara vrlo je popularan na Zapadu, osobito u SAD, gdje su se sredinom sedamdesetih i pojavile. »Role Playing« bismo doslovno mogli prevesti kao »igranje uloga«.

Osnovna je zamisao da se igrač stavi u ulogu jednog ili više likova. U RP igrama podjednako su zastupljeni strategija, taktika, znanje i snalažljivost.

Ovisno o tipu igre, moguće je da igrač vodi lik koji je sam kreirao ili da uzme neki već gotov. Pri kreiranju likova najčešće se koristimo kockicama, kako bi smo odredili osnovne karakteristike lika, kao što su snaga, spretnost, inteligencija. Element sreće uglavnom se svodi na rezultate dobivene na kocki i nije presudan za igru.

Za razliku od ostalih sličnih igara na ploči, RP igre uglavnom imaju složena pravila, kako bi bile što realnije. Zato je kod većine igara tog tipa osim igrača potrebna još jedna osoba koja se brine za uspješnu komunikaciju između igrača i igre. Ta se osoba naziva »Dungeon Master«. On »stvara« igru i odlučuje o njenom daljnjem razvoju. Dungeon Master mora vrlo dobro poznavati sva pravila i biti komunikativan i snalažljiv.

U većini RP igara, igrači ne igraju jedan protiv drugog, nego zajednički pokušavaju ostvariti cilj zadan u igri ili određen od Dungeon Mastera. Svaki lik (igrač) ima neku karakteristiku po kojoj je bolji od ostalih, tako da svatko radi ono za što je najsposobniji, sve radi ostvarivanja zajedničkog cilja.

U idućem nastavku, bit će riječi o nekim konkretnim RP igrama, kreiranju likova...

Damir Šlogar

EKSPLOZIV NE DIRAJ !

Plakati se odavno koriste u propagiranju sigurnosti. Na fotografiji, snimljenoj ubrzo nakon prvog svjetskog rata, plakat upozorava civile da je opasno dodirivati stvari nađene na bojištu.

Mine, bombe, granate, municija i vojna oprema zaostala ili namjerno ostavljena iza vojske, dugo će ugrožavati živote ljudi, a naročito djece. Valja oprezno postupati i s mnogim drugim nepoznatim predmetima nalik na tranzistorske aparate, olovke ili čak napuštene automobile.

Ako naiđete na sumnjive predmete, ne dirajte ih! Nazovite broj 985 i stručnjaci će riješiti svaki problem i očistiti teren od ubojitih naprava.

U narednim brojevima objavljivat ćemo slike ubojitih predmeta i eksplozivnih naprava, da ih možete prepoznati i zaštititi sebe i druge.

ZVJEZDARNICA

6. — 12. svibnja

OVAN — Komunikacija i polaganje ispita sad vam izuzetno dobro idu. Iskoristite energiju da obavite i zaostale poslove. Vaše će aktivnosti naići na odobravanje koje donosi novčani dobitak ili poklon.

BIK — Proljeće vam je udarilo u glavu, nova ljubav ne da vam sjesti uz knjigu, što ljuti vaše roditelje. No, današnji uspjeh omogućava da sutra radite što vas je volja. Čuvajte tajnu.

BLIZANCI — Dosad ste uspješno mogli ostvarivati svoje ciljeve, sad su vam druženje i prijatelji na pameti. No, ljubav je još platonska i tajna. Izvrsne rezultate možete postići u sportu i timskom radu.

RAK — Neke ćete zadate ciljeve konačno shvatiti ozbiljno i baciti se na posao. To vam može donijeti i nešto novaca. Sudjelujte u skupnim aktivnostima, družite se s ljudima i opazit ćete nekog tko vas pažljivo gleda.

LAV — Nekoliko je zapreka nestalo i to vam barem privremeno pruža osjećaj slobode. U školi ćete uz malo spretnosti postići rezultate koji će vas iznenaditi, a roditelje navesti na darežljivost. Ne patite zbog ljubavi, život je pred vama.

DJEVICA — Bit ćete istraživački nastrojeni i mogli biste otkriti nešto što će pozitivno utjecati na vas ukazujući na ciljeve za koje se isplati boriti u životu. Moguće je da netko nije sasvim iskren.

VAGA — Pokušat ćete si dokazati nešto, ali nećete potpuno uspjeti u tome. Ni roditelji nisu sasvim zadovoljni vama. Ali zato u vašem društvu postoji osoba koja vas razumije i podržava. Prihvatite ponuđeno.

ŠKORPION — Bit ćete vrlo lukavi i puni energije za izvršavanje radnih zadataka. I ljubavni doživljaji obećavaju uzbuđenja. Poklonite nešto voljenoj osobi. Problemi su mogući s ocem.

STRIJELAC — Uživat ćete u slobodnom vremenu i ljubavnim igrama, ali ne zaboravite na posao. Maštajte s voljenom osobom, zajednički planovi dat će vam energije za ispunjavanje dužnosti.

JARAC — Ono što vam sada treba jest strpljenje. Obitelj će očekivati vašu pomoć i brze rezultate, dok će se vama ljubav, zabava i hobi motati po glavi. Izbjegnite svađu da ne izgubite podršku koja vam je potrebna.

VODENJAK — Muče vas neki problemi ali nemojte dopustiti da zbog toga budete preoštri na jeziku. Bližnji vam stalno nešto zamjeraju, ali to je zato što žele da se promijenite nabolje. Simpatija se raspituje o vama.

Karta neba za ovaj tjedan

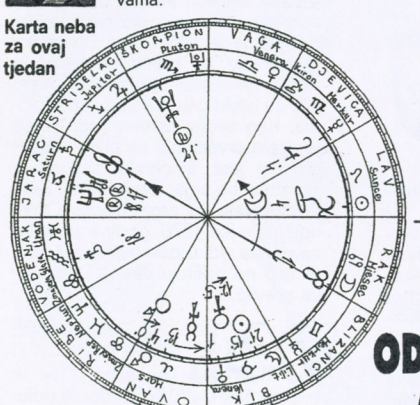

RIBE — Dosta vas izbora očekuje ovaj tjedan, raspitajte se o mogućnostima i razmislite — nisu sve varijante jednako vrijedne. Druženje s istomišljenicima pojasnit će vam vlastite ciljeve. Otiđite na izlet.

Od danas u **Plavom zabavniku** možete čitati astrološke zanimljivosti u **Maloj školi horoskopa,** koju ćemo objavljivati u nastavcima.

ODAKLE POTJEČE ASTROLOGIJA

Najstariji astrološki spisi potječu iz doba starog Egipta, razdoblja Seta (3.769 prije Krista) i Enoha (3.270 pr. Krista). Mojsije je o astrologiji pričao u Genezi. Spominju je Vede i Gilgameš, a ne smijemo zaboraviti ni gotovo 4000 godina staru kinesku nauku. Pitagora je teoretizirao o horoskopu a Platon ga simpatizirao. Otac medicine Hipokrat liječio je s pomoću astrologije, a Ptolomej pisao sistematsko djelo o astrologiji i astronomiji... Tako se kroz povijest redaju imena velikih ljudi koji su poštovali i proučavali ovu nauku, genija i pronalazača koji su inspiraciju pronalazili proučavajući međusobne odnose i utjecaje zvijezda i planeta.

U Hrvatskoj astrologijom su se bavili Petar Preradović i Ljudevit Gaj, te teozofska i antropozofska društva.

U OVOM TJEDNU

1821. • KRAJ NAPOLEONA BONAPARTE — Na Sv. Heleni, usamljenom otoku u južnom Atlantiku, 5. svibnja umro je u izgnanstvu Napoleon Bonaparte, jedan od najvećih vojskovođa svih vremena. Sve je radio strahovito brzo. U nepunih dvadeset godina vodio je nekoliko ratova, postigao nekoliko pobjeda, pognao u smrt mnogo ljudi i izveo mnogo reformi nego ijedan vođa do njegova vremena, uključivši Aleksandra Velikog i Džingiskana. Slomljen kod Waterloa 1815, interniran je na Sv. Heleni, gdje je i umro uz zapovijed svom omiljenom maršalu Neyu: »Povedite gardu na juriš!«

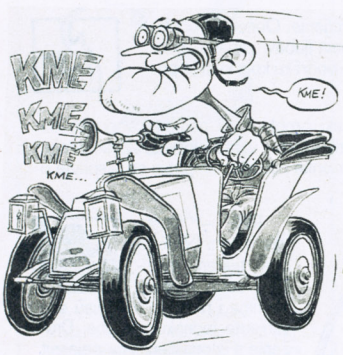

1903. • AUTOMOBILIMA U SMRT — U prvim danima automobilizma, 6. svibnja u Versaillesu je startala velika trka Pariz — Madrid s automobilima koji su bili prebrzi za svoje gume i kočnice, a time i smrtonosno opasni za vozače i za brojne znatiželjnike uzduž dugog puta. U suludoj natjecateljskoj atmosferi vozači su pogibali kao muhe, a stradao je i velik broj gledalaca. Jedan se automobil čak zaletio u neku kuću a onda eksplodirao raznijevši i kuću i njene stanovnike i svoje mahnite vozače. Pod pritiskom javnosti francuska vlada zabranila je trku, pa su se od tog vremena počela primjenjivati kakva-takva pravila sigurnosti i opreza.

1954. • PAD DIEN BIEN FUA — Zapovjednik francuskog uporišta Dien Bien Fu pukovnik De Castries predao se 7. svibnja vijetnamskim snagama pod vodstvom generala Djapa. Tako je završena duga, besmislena i loše vođena bitka koja je označila slom francuske kolonijalne vladavine u Indokini. Francuzi su u Dien Bien Fu dovukli dvadesetak bataljuna vojske, gomile oružja i opreme, ali se cijela ta sila našla u bezizlaznoj stupici, jer su je opkolile nadmoćnije snage vijetnamskih ustanika. Poslije poraza Francuska je brzo prihvatila sporazum o Indokini kojim je završen dugi i krvavi rat.

1828. • OSNIVAČ CRVENOG KRIŽA — Neograničeni rat otkriće je devetnaestog stoljeća koje je donijelo užasna krvoprolića, nebrigu za ranjenike i velika stradanja civilnog pučanstva. Švicarac Henry Dunant, rođen 8. svibnja prvi je svojim opisom krvave bitke kod Solferina u Italiji probudio ljudsku savjest. Poslije dužeg razdoblja uvjeravanja država i vlada, sklopljena je 1864. prva Ženevska konvencija za zaštitu ranjenika u ratu i osnovano udruženje Crveni križ za praktičnu primjenu sporazuma. Kao svoju zastavu Udruženje je uzelo crveni križ na bijeloj pozadini, to jest, švicarsku zastavu s obratnim bojama. Crna Gora i Srbija osnovale su organizacije Crvenog križa još 1876. godine ali, kako se danas vidi u domovinskom ratu, nimalo ne poštuju časna Dunantova pravila.

1944. • III ZASJEDANJE ZAVNOHA — U Topuskom je 9. svibnja 1944. ZAVNOH donio odluku kojim postaje »jedini pravi državni sabor Hrvatske«, vrhovni organ državne vlasti te vrhovno zakonodavno i izvršno narodno predstavničko tijelo. Tim je činom uspostavljena državnost federalne Hrvatske za koju su se borili pripadnici antifašističkog partizanskog pokreta. Slijed kasnijih događaja, osobito ustavna rješenja

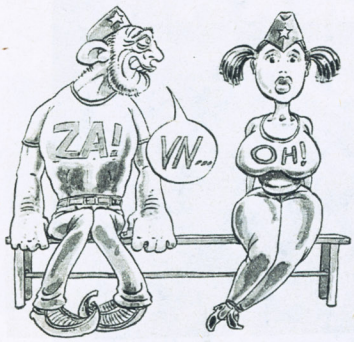

FNRJ i SFRJ pod utjecajem komunističkih vlasti, pokazali su da je ta državnost tek formalnost jer je koncentracija vlasti i političke moći od 1945. do 1990. neprestano bila u Beogradu.

1940. • NAPAD NA ZAPADU — U ranu zoru 10. svibnja Hitlerove su trupe napadom na Belgiju poduzele opću ofanzivu na zapadnoj fronti, koja je okončana slomom Belgije, Nizozemske i Francuske. Vješto koristeći velike koncentracije aviona i tenkova, Nijemci su prodorom kroz šumovite Ardene, gdje se to najmanje očekivalo, obuhvatili u kliješta savezničke armije i lako ih savladali. Kod Dunkerquea Britanci su ipak uspjeli evakuirati u Englesku 338 tisuća vojnika, što je bilo od presudnog značenja za kasniju obranu britanskog otočja.

1797. • SLOM MLETAČKE VLASTI U HRVATSKOJ — Poslije sporazuma s Francuskom austrijske su čete 11. svibnja počele preuzimati teritorije Mletačke republike na hrvatskoj obali, čime je zauvijek dokinuta vlast Venecije na našem tlu. Vojnu operaciju vodio je

general Matija Rukavina koji je u Zadru svojim govorom na hrvatskom jeziku podržao želju većine građana »da se združe s pukom kraljevstva hrvatskoga«. Zbog svojih rodoljubnih nastojanja brzo je smijenjen, a Dalmacija je postala jedna od nasljednih habsburških zemalja.

OTKAČENI PLANET

Morski psi nisu baš najobljubljenije životinje, a nakon Ralja 1, 2, 3, 4... sigurno su nam još manje simpatične. No, kakvi god morski psi bili, ne zaslužuju ono što im priređuju japanski ribari. Kako je u dalekoistočnim zemljama juha od peraje morskog psa izuzetno cijenjen specijalitet, ribolovci se trude napuniti tanjure gurmana. Rezultat je pravi pomor morskih pasa, a da bude još gore, od ulovljenog morskog psa otkinu samo peraje i rep, a zatim nesretnu ribu bacaju natrag u more. Takvu sudbinu nije nitko zaslužio, pa ni morski psi.

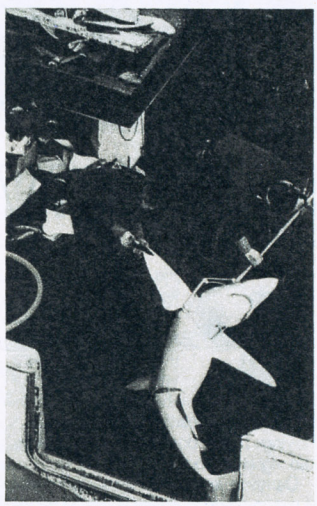

ROCK NOVOSTI

Kad netko odrasta na ulici, u zagrebačkom naselju Špansko unaprijed je gotovo »osuđen« na rock'n'roll. Grupa Spen D.D. proširila se i na funky. Vjerojatno ste ih već primijetili u Hit Depo-u, gdje su u rekordnom roku glasovima gledalaca stigli na deseto mjesto top liste, pjesmom Tiha kao noć. Pjevač grupe, Milo, kaže da bi htjeli zvučati kao Color me Bad, što će u suradnji s Denykenom u studiju Best Music, vjerojatno i uspjeti. Očekujemo novu pjesmu i spot — Volim plavo.

PRASE U KREVETU

Mislite li da je spavanje sa svinjama obična svinjarija? Možda i jest, ali ima ljudi koji toliko vole prasce da ih stavljaju u krevet i prije spavanja pričaju im priče o tri praščića. Svinje su, kažu, vrlo inteligentne životinje, a u jednom poznatom romanu istjerale su ljude iz kuća (i kreveta) i preuzele vlast.

MARKE PRIČAJU

PRIREDIO *JURICA MILETIĆ*

IZ BARCELONE

Uvijek popularno tradicionalno izdanje EUROPA koje u proljeće svake godine izdaju zemlje članice CEPT-a, po svemu sudeći ove će se godine prodavati više no ikad: na njima se pojavljuju brodovi (jedna od najpopularnijih tema u filateliji), a sve je začinjeno proslavom 500. obljetnice otkrića Amerike.

Osobito su zanimljive marke skandinavskih zemalja. Ne samo zbog broda **Santa Maria** kojim se u potragu za otocima začina iz Barcelone na zapad uputio Djenovežanin Cristofor Columbo, već i zbog vikinškog broda kojim se podsjeća da je Leifur Sretni došao na istočne obale novog kontinenta najmanje 400 godina prije Columba, koji zapravo još nije ni znao što je otkrio.

Prednjači izdanje Islanda: dvije marke nominala 55 kruna i spomen-blok u kojem su se karavela i vikinški brod našli usred Atlantika.

U BARCELONU

Nedaleko od mjesta s kojeg je Columbo krenuo na put u novi svijet ubrzo će se odvijati Olimpijske igre. Barcelona i Genova ove će godine biti u središtu sportske, povijesne, kulturne i filatelističke pozornosti. Mnogim markama koje su u povodu održavanja olimpijskih igara već izdane širom svijeta prije nekoliko dana pridružio se i ciparski niz od četiri vrednote. Posrijedi je vrlo originalno predstavljanje plivača, skakača u dalj, trkača i bacača diska u nakladi od samo 250.000 kompletnih nizova.

Autor maraka Antis Ioannides osvjetlao je obraz pošti u Nikoziji, a legendarna švicarska tiskara **Courvoisier** samo je stavila točku na i!

MODA

Neformalna varijanta za izlete biciklom koji su vrlo »in«!

Rokerski image — vječni spoj jeansa i crne kože. Sugerirana agresivnost imagea, potencirana je metalnim zakovicama.

Sportska varijanta za nju i njega — crveni jeans ove je sezone izuzetno moderan

Večernji izazov — dvosmislenost neformalnosti jeansa i izazovnosti minimalnog crnog topa, ukrašenog lažnim biserima.

Lolita naših dana — jeans-hlačice u kombinaciji s bijelom čipkom i čarapama iznad koljena

SLUČAJNO JE DOBIO IME KOJE JE UPOTRIJEBIO I DORTAN UT ALGER!

ALI, ON JE MRTAV VEĆ 200 000 GODINA!

NE ZNAM O ČEMU GOVORIŠ, DANE, ALI PODUZMI SVE ŠTO JE U TVOJOJ MOĆI DA ZAUSTAVIŠ PANIKU!

ČIM SE SAZNA DA SE TI KANIŠ POZABAVITI CRVENIM MJESECOM, LJUDI ĆE SE SMIRITI!

NA ZEMLJI ĆE BITI MIR, ALI ŠTO ĆE BITI S NAMA?

U OPSERVATORIJI **STAR** STALNO PRATE ASTEROID CRVENI MJESEC.

29.09.1999.

OVO SU POSLJEDNJE FOTOGRAFIJE CRVENOG MJESECA!

UH!

OVO JE LUDO!

NEVJEROJATNO!

MISLILI SMO DA NAM SE PRIBLIŽAVA ZATO ŠTO JE SLUČAJNO SKRENUO S PUTANJE, ALI...

... OČITO NIJE SLUČAJNO!

SUDAR JE NEIZBJEŽAN!

UŽAS!

TRI MILIJARDE TONA IDE NA NAS! ŠTO ĆE BITI S NAMA!?

MT PALOMAR
Special: Asteroid 2345 29/9 Sept 99
Place 10 – 22 00hrs 28

VIDJET ĆEMO ŠTO ĆE UČINITI PUKOVNIK DARE!

DAN JE STIGAO U KOZMIČKU STANICU.

DIG, POBRINI SE ZA ANASTASIU!

IDEM VIDJETI ŠTO SU PRIPREMILI!

DAN! OTKAD SE NISMO VIDJELI!

PIERRE, ZABORAVIO SAM DA TI ZAPOVIJEDAŠ OVOM STANICOM!

KAKO SI, MAJORE LAFAYETTE?

ISCRPLJEN SAM! NAŠAO SAM SE U NAJVEĆOJ GUŽVI NA SVIJETU!

SIR HUBERT SE JAVLJA PREKO SATELITA SVAKIH PET MINUTA!

KAŽU DA ĆEŠ TI ISPITATI TO ČUDO ŠTO NAM SE PRIBLIŽAVA. HTIO SAM S TOBOM ALI SU MI ZABRANILI!

NAREDILI SU MI DA TVOJU EKSPEDICIJU OPREMIM, JER NEMAŠ VREMENA ZA POVRATAK NA ZEMLJU!

TOLIKO SAM SE BUNIO DA SAM MISLIO DA ĆE ME OTPUSTITI!

ALI UČINIO SAM SVE ŠTO SAM MOGAO. PRIPREMIO SAM TI MALI FRANCUSKI BROD, "LASTAVICU"...

...I U NJU UGRADIO POSEBNU OPREMU!

ZA POMOĆNOG PILOTA ODABRAO SAM TI KAPETANA HOGANA!
BOK, DAN!
BOK, HANK!
TREBAT ĆE VAM ZNANSTVENIK DA UTVRDITE ŠTO JE CRVENI MJESEC!
PREGLEDAO SAM POPIS LJUDI KOJI SE NALAZE NA MARSU...
...I NA NJEMU SAM NAŠAO PROFESORA. UPRAVO STIŽE!
ŽENA! OH, NEMOGUĆE! PEABODY!
MISLIŠ LI DA SI JEDINI KOJI SE ODMARA NA MARSU, DAN?
ZNAM DA TI JE POTREBAN ZNANSTVENIK! ZNAJU LI OVA DVOJICA TAJ POSAO?
NE ZNAM!
PA... AKO JE U PITANJU KUHANJE KAVE...
O.K., ŠALJIVČINE!
KRENIMO NA POSAO!
PIERRE, IMAMO LI KOORDINATE CRVENOG MJESECA?
OVO SU NAM POSLALI SA ZEMLJE! KREĆE SE SVE BRŽE! HEJ, KAKVA JE TO BUKA NAPOLJU?
NEKA JE GUŽVA!
UZBUĐENI SU!
GLEDAJ! VIDI SE!
TO JE CRVENI MJESEC!
ENO GA!
TO JE ON!
TU JE MEĐU NAMA!!!
VRIJEME JE ZA AKCIJU!
KRENIMO, LJUDI! OVA STVAR SE KREĆE DOISTA BRZO!
PIERRE, POSTAVI "LASTAVICU" NA LANSIRNU RAMPU!
UZLETJELI SU!
SRETNO!!!
DOVIĐENJA!!!
"LASTAVICA" SE DAJE U POTJERU ZA CRVENIM MJESECOM. KOJI SRLJA K ZEMLJI. NAKON NEKOG VREMENA BRZINA JOJ SE POVEĆAVA I SVOD SE POČINJE TRESTI!
LETIMO SVE BRŽE I BRŽE!
TO NAS CRVENI MJESEC PRIVLAČI! ON JE DIVOVSKI MAGNET!

NASTAVLJA SE...